Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0158

Sieviešu uzņēmējdarbība lauku un salu apvidos un tālā kajos reģionos

Eiropas Parlamenta 2026. gada 30. aprīļa rezolūcija par sieviešu uzņēmējdarbību lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos (2024/2124(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 8. un 349. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 10. maija Direktīvu (ES) 2023/970 par to, lai ar darba samaksas pārredzamības un izpildes mehānismu stiprinātu to, kā tiek piemērots princips par vienādu darba samaksu vīriešiem un sievietēm par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Direktīvu (ES) 2019/1158 par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES[3] (Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīva),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu “Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam” (COM(2020)0152),

---

1 OV L 204, 26.7.2006., 23. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
2 OV L 132, 17.5.2023., 21. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
3 OV L 188, 12.7.2019., 79. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 7. marta paziņojumu “Sieviešu tiesību ceļvedis” (COM(2025)0097),

– ņemot vērā Eiropas Investīciju fonda (EIF) un Eiropas Investīciju bankas (EIB) grupas stratēģiju par dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu ekonomisko iespēju nodrošināšanu sievietēm,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai[4],

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 30. jūnija paziņojumu “Ilgtermiņa redzējums par ES lauku apvidiem: kāds ceļš ejams, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi un pārtikuši” (COM(2021)0345),

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 3. maija paziņojumu “Cilvēki pirmajā vietā, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes nodrošināšana, ES tālāko reģionu potenciāla atraisīšana” (COM(2022)0198),

– ņemot vērā Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta un Eiropas Inovācijas padomes programmu “Sieviešu līderība”,

– ņemot vērā Eiropas Pētniecības telpas dzimumu līdztiesības plānus,

– ņemot vērā 2022. gada 3. maija rezolūciju par sieviešu ekonomiskās neatkarības sasniegšanu ar uzņēmējdarbību un pašnodarbinātību[5],

– ņemot vērā 2021. gada 14. septembra rezolūciju par virzību uz spēcīgāku partnerību ar ES tālākajiem reģioniem[6],

– ņemot vērā ANO Jūras tiesību konvenciju,

– ņemot vērā LESD 174. pantu,

– ņemot vērā 2022. gada 7. jūnija rezolūciju par ES salām un kohēzijas politiku: pašreizējais stāvoklis un turpmāk risināmie jautājumi[7],

---

4 OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
5 OV C 465, 6.12.2022., 54. lpp.
6 OV C 117, 11.3.2022., 18. lpp.
7 OV C 493, 27.12.2022., 48. lpp.

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 8. decembra ieteikumu par pirmsskolas izglītību un aprūpi: Barselonas mērķrādītāji 2030. gadam[8],

– ņemot vērā ANO 2018. gada 28. septembra Deklarāciju par lauksaimnieku un citu lauku apvidos strādājošo personu tiesībām,

– ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2021. gada 26. maija Īpašo ziņojumu 10/2021 "Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana ES budžetā: laiks vārdus pārvērst darbos",

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu (A10-0058/2026),

A. tā kā sievietēm lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos ir būtiska nozīme vietējās ekonomikas dinamikā, lauksaimniecības nozares dzīvotspējā un kultūras mantojuma saglabāšanā, tādējādi viņas ir lauku apvidu teritoriālās kohēzijas, sociālās ilgtspējas un ekonomikas noturības galvenais balsts; tā kā, neraugoties uz šo neaizstājamo ieguldījumu, viņas joprojām saskaras ar juridiskiem, finansiāliem, kultūras un infrastruktūras šķēršļiem, kas ierobežo sieviešu uzņēmējdarbību un iespēju sasniegt pilnīgu ekonomisko neatkarību; tā kā daudzās dalībvalstīs sievietes lauku apvidos nesamērīgi lielā mērā saskaras ar to, ka nav piekļuves cenas ziņā pieejamai bērnu aprūpei, pienācīgiem transporta savienojumiem, digitālajai infrastruktūrai un dzimumsensitīvām atbalsta sistēmām, kā arī bērnu brīvā laika pavadīšanas iespējām, un tas ierobežo sieviešu iespēju pilnvērtīgi piedalīties darba tirgū un izraisa garīgās veselības pasliktināšanos; tā kā liela daļa darba, ko sievietes veic lauku apvidos, joprojām ir neoficiāls un neapmaksāts darbs, kas bieži vien netiek ņemts vērā oficiālajā statistikā, un minētais apliecina, ka sieviešu ieguldījums ekonomiskajā un sociālajā attīstībā nav pamanāms; tā kā lauku apvidi ir Eiropas dzīvesveida neatņemama sastāvdaļa un atspoguļo unikālu līdzsvaru starp tradicionālo mantojumu un progresu, kura turpinājums ir atkarīgs no sieviešu ieguldījuma atzīšanas un efektīvas viņu integrācijas lauku attīstības procesos; tā kā aptuveni 30 % ES iedzīvotāju dzīvo lauku apvidos, kas veido aptuveni 83 % no ES kopējās teritorijas; un tā kā šie reģioni ir būtiski ES ekonomiskajai stabilitātei, sociālajai kohēzijai un konkurētspējai[9];

---

8 OV C 484, 20.12.2022., 1. lpp.

9 Saskaņā ar 2018. gada *LAU* (vietējo administratīvo vienību) līmeņa modelēšanu, kas veikta, izmantojot *JRC Eurostat* demogrāfijas datus, Demogrāfijas atlants.

B. tā kā ES ir atbildīga par to, lai visu darbību veikšanā tiktu veicināta sieviešu un vīriešu līdztiesība saskaņā ar Līgumiem; tā kā dzimumu līdztiesība ir viena no ES un tās dalībvalstu pamatvērtībām un svarīgs Eiropas sociālo tiesību pīlāra princips, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā; tā kā LESD 8. pantā ir noteikts integrētas pieejas dzimumu līdztiesībai princips, saskaņā ar kuru dzimumperspektīva ir jāintegrē visās rīcībpolitikās un programmās; tā kā neviena dalībvalsts līdz šim nav panākusi pilnīgu dzimumu līdztiesību un progress šajā jomā joprojām ir lēns, turklāt dalībvalstis ES 2019. gada dzimumu līdztiesības indeksā ir guvušas vidēji 67,4 punktus no 100, kas liecina tikai par 5,4 punktu uzlabojumu kopš 2005. gada;

C. tā kā sieviešu ekonomisko labklājību un panākumus nevar nošķirt no pamattiesību ievērošanas, tostarp tiesībām dzīvot apstākļos bez dzimumbalstītas vardarbības un tiesībām uz ķermeņa autonomiju, un šajā nolūkā jānodrošina piekļuve seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un tiesībām, tostarp piekļuve drošai un likumīgai aborta aprūpei visā ES; tā kā tādas drošas un cieņpilnas darba vides nodrošināšana, kurā nav jāsaskaras ar aizskaršanu un dzimumu stereotipiem, stiprina sieviešu karjeras iespējas un veicina savstarpējas respektēšanas, atbildības un cilvēka cieņas ievērošanas kultūru; tā kā līdz ar to sieviešu ekonomiskā neatkarība būtiski veicina viņu drošību un aizsardzību pret dzimumbalstītu vardarbību un vardarbību ģimenē;

D. tā kā nodarbinātības līmeņa atšķirības starp vīriešiem un sievietēm lauku apvidos ir aptuveni 13 procentpunkti (salīdzinājumā ar 10 procentpunktiem pilsētās) un dažās dalībvalstīs pārsniedz 20 procentpunktus, turklāt saskaņā ar *Eurostat* datiem sieviešu dalība darbaspēkā 2022. gadā bija tikai 31,6 %; tā kā ekonomiskie zaudējumi atšķirīgās dzimumu nodarbinātības dēļ sasniedz 370 miljardus EUR gadā un dzimumu līdztiesības uzlabošana varētu līdz 2050. gadam palielināt IKP par līdz pat 3,15 triljoniem EUR;

E. tā kā demogrāfiskā lejupslīde rada īpašas problēmas lauku, salu, kalnu un tālākajos reģionos un ir gan problēma, gan iespēja padarīt uzņēmējdarbību pievilcīgāku un nodrošināt jaunu uzņēmumu izveidi un ilgtspējīgu dzīvi šajos reģionos, jo jauniešu un sieviešu emigrācija labāku iespēju meklējumos apdraud paaudžu nomaiņu, kopienas dzīvotspēju un ilgtermiņa ekonomikas attīstību; tā kā ES salīdzinoši jaunu sieviešu skaits, kas pamet lauku apvidus, pārsniedz salīdzinoši jaunu vīriešu skaitu, ko cita starpā var izraisīt tādi šķēršļi kā izolācija un ierobežots izglītības un nodarbinātības iespēju klāsts; un tā kā šīs demogrāfiskās tendences var kavēt dažu lauku apvidu sociālekonomisko attīstību;

F. tā kā sievietes lauksaimnieces joprojām saskaras ar nevienlīdzību, jo īpaši attiecībā uz piekļuvi zemei, apmācībai un finansējumam; tā kā statistika liecina, ka sievietēm uzņēmējām piesaistīt finansējumu un

kapitālu ir grūtāk nekā vīriešiem; tā kā 30 % uzņēmēju Eiropas Savienībā ir sievietes, tomēr viņas saņem tikai 2 % no pieejamā nebanku finansējuma; tā kā šis rādītājs pandēmijas laikā, šķiet, samazinājās līdz 1 %[10]; tā kā dati liecina, ka sieviešu uzņēmējdarbībā gūtie ieņēmumi pārsniedz vīriešu uzņēmēju gūtos ieņēmumus, lai gan viņas saņem mazāku finansiālo atbalstu[11]; tā kā mērķtiecīgs praktisks atbalsts, piemēram, mikroaizdevumi, mentorēšana un administratīvā vienkāršošana, var būt efektīvi instrumenti uzņēmējdarbības veicināšanai;

G. tā kā sievietes pierobežu, kalnu, tālākajos un nomaļos reģionos saskaras ar lielākām problēmām un šķēršļiem izolācijas, sabiedrības novecošanas un ierobežoto pakalpojumu dēļ; tā kā sieviešu nodarbinātības līmenis tālākajos reģionos gandrīz vienmēr ir zemāks par ES vidējo rādītāju un lielākā atšķirība starp abiem minētajiem bija 38,5 procentpunkti 2020. gadā; tā kā dažos tālākajos reģionos ir arī ārkārtīgi liels jauniešu bezdarbs[12];

H. tā kā sievietes, kas dzīvo salu teritorijās un tālākajos reģionos, saskaras ar papildu grūtībām un īpašiem šķēršļiem, ko rada ģeogrāfiskā izolētība, zems iedzīvotāju blīvums, demogrāfiskā novecošana un būtisku sabiedrisko un privāto pakalpojumu trūkums, t. i., faktoriem, kas saasina sociālekonomiskās atšķirības un ierobežo piekļuvi nodarbinātībai, apmācībai un uzņēmējdarbības iespējām; tā kā atbalsts sieviešu līdzdalībai digitālajā un inovatīvajā uzņēmējdarbībā stiprina ekonomikas attīstību un konkurētspēju; tā kā sievietes austrumu pierobežas reģionu lauku apvidos saskaras ar īpašām grūtībām Ukrainas kara tuvuma dēļ, proti, drošības apdraudējumiem, piegādes ķēdes traucējumiem un hibrīddraudiem, kas kavē uzņēmējdarbību un piekļuvi pakalpojumiem un finansējumam; tā kā šo problēmu kopuma risināšanai ir vajadzīga mērķtiecīga un diferencēta Eiropas publiskā politika saskaņā ar LESD 349. pantu, kā arī īpaši pasākumi, kuros ņem vērā pierobežas reģionu īpašo neaizsargātību, lai šajās teritorijās nodrošinātu sieviešu pilnīgu ekonomisko, sociālo un politisko iekļaušanu;

I. tā kā sievietes, kas dzīvo Eiropas kalnu reģionos, bieži saskaras ar īpašām problēmām, kas ierobežo viņu uzņēmējdarbības potenciālu, tostarp sarežģītiem transporta savienojumiem un ierobežotu piekļuvi digitālajai infrastruktūrai, bērnu aprūpes pakalpojumiem, apmācības iespējām un finansiālajam atbalstam; tā kā sievietēm Eiropas kalnu reģionos būtu jādod iespējas ne tikai kā darba ņēmējām vai

---

10 Eiropas Komisija un EIB, *Funding women entrepreneurs. How to empower growth*, 2020. gada jūnijs.

11 *Women in VC, Experior Venture Fund and Unconventional Ventures, Funding in the CEE Region – Through the Lens of Gender Diversity and Positive Impact*, 2021, https://ceereport2021experiorvc.unconventional.vc/.

12 Komisijas dienestu darba dokuments "*Outermost regions at a glance – assets, challenges and opportunities*" (SWD(2022)0133).

uzņēmējām, bet arī kā līdzīpašniecēm un lēmumu pieņēmējām vietējos ekonomikas uzņēmumos; tā kā īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību un kooperatīvu īpašumtiesību struktūru izveide var dot iespēju sievietēm būt par kopīgu kopienā balstītu uzņēmumu īpašniecēm, pārvaldīt tos un gūt labumu no tiem; tā kā šādi modeļi, par ko liecina daudzas privātā sektora iniciatīvas, veicina iekļaujošu pārvaldību, stiprina ekonomisko neatkarību un palīdz saglabāt vērtību kalnu apvidos, tādējādi attiecībā uz sievietēm un meitenēm veicinot kolektīvo uzņēmējdarbību, dalītu atbildību un ilgtspējīgu reģionālo attīstību;

J. tā kā sievietes veido 52 % no Eiropas iedzīvotājiem un 34,4 % no ES pašnodarbinātajiem, taču tikai 30 % jaunuzņēmumu ir dibinājušas sievietes[13], kas liecina gan par viņu pieaugošo līdzdalību, gan par neizmantoto sieviešu uzņēmējdarbības potenciālu; tā kā sievietes uzņēmējdarbībā ne tikai rada ekonomikas izaugsmi un nodarbinātību, bet arī virza ilgtspējīgākus un iekļaujošākus uzņēmējdarbības modeļus, augstāk vērtējot vides, sociālos un korporatīvās pārvaldības rādītājus un biežāk piedāvājot apmācības iespējas savam darbaspēkam (EIB, 2021); tā kā dažādas lēmumu pieņemšanas grupas sniedz labākus, iekļaujošākus un ilgtspējīgākus rezultātus;

K. tā kā izolētības, ierobežotas piekļuves aizsardzības pakalpojumiem un vājākas drošības infrastruktūras dēļ sievietes lauku apvidos bieži vien ir nesamērīgi mazāk aizsargātas pret seksuālu vardarbību kara, iebrukuma un konfliktu laikā;

L. tā kā sievietes lauku apvidos bieži ir nepietiekami pārstāvētas tādos lēmumu pieņemšanas procesos un pārvaldības struktūrās kā lauksaimniecības kooperatīvi, sociālie partneri un pašvaldības[14]; tā kā sievietes vadošos un ar lēmumu pieņemšanu saistītos amatos ir būtisks paraugs nākamajai paaudzei;

M. tā kā piekļuve uzticamiem, salīdzināmiem, pēc dzimuma un teritorijas sadalītiem datiem ir būtisks nosacījums, lai precīzi izprastu sieviešu situāciju lauku apvidos un attiecīgi izstrādātu, īstenotu un novērtētu efektīvu sabiedrisko politiku, kas pienācīgi risina sieviešu vajadzības un palīdz samazināt nevienlīdzību, jo pilnīga sieviešu integrācija lauksaimniecībā un ekonomiskajā dzīvē palīdz sasniegt ES mērķus attiecībā uz ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, dzimumu līdztiesību un ilgtspējīgu attīstību;

N. tā kā tā dēvētās tradicionālās dzimumu lomas un stereotipi joprojām ietekmē darba dalīšanu mājās un sabiedrībā; tā kā profesionālās

---

13 *Global Entrepreneurship Monitor, special report*, *Women's Entrepreneurship 2020/21: Thriving Through Crisis*, Londona, 2021. gads.

14 Eiropas Vides politikas institūts, "What is the link between gender equality and agriculture sustainability?", 2021. gads.

dzīves, jo īpaši uzņēmējdarbības, saskaņošana ar ģimenes dzīvi joprojām ir sarežģīta un vēl aizvien ir būtiska problēma, jo īpaši sievietēm; tā kā šīs grūtības ir īpaši akūtas lauku, kalnu un salu teritorijās un tālākajos reģionos, kur sabiedrisko pakalpojumu, jo īpaši izglītības, veselības aprūpes, mobilitātes un bērnu aprūpes, pieejamība ir ierobežota; tā kā šis infrastruktūras un atbalsta mehānismu trūkums apdraud vienlīdzīgas iespējas, rada šķēršļus sievietēm pilnībā attīstīt savu uzņēmējdarbības potenciālu, ierobežo sieviešu pilnīgu līdzdalību darba tirgū un saasina atšķirības starp pilsētu un lauku apvidiem; tā kā sievietes, kas attīsta mazos uzņēmumus lauku apvidos, palīdz mazināt ciematu iedzīvotāju aizplūšanu; tā kā sieviešu uzņēmējdarbība būtu jāveicina ar intersekcionāliem un holistiskiem pasākumiem, nodrošinot viņu vienlīdzīgu līdzdalību darba tirgū, novēršot vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības, novēršot ar dzimumu saistītu diskrimināciju darba tirgos un plašākā nozīmē izskaužot dzimumu stereotipus, aizskaršanu un diskrimināciju darba pasaulē un ārpus tās; tā kā atšķirības attiecībā uz pašnodarbināto sieviešu un līdzstrādājošo laulāto piekļuvi sociālajai aizsardzībai, tostarp pensijām, slimības un ģimenes atvaļinājumiem, saasina vīriešu un sieviešu darba samaksas un pensiju atšķirības un attur no uzņēmējdarbības; tā kā neapmaksātu aprūpes darbu un mājas darbus veic galvenokārt sievietes, un minētais apstāklis ietekmē viņu nodarbinātību un karjeras attīstību, kā arī veicina vīriešu un sieviešu darba samaksas un pensijas atšķirības; tā kā aprūpes un mājsaimniecības darba nevienlīdzīgais sadalījums un tā nepietiekama novērtēšana, kā arī diskriminācija un dzimumu stereotipi joprojām ierobežo sieviešu laika izmantošanas iespējas, mobilitāti, sociālās tiesības un iespējas lauku un attālos apvidos, kā rezultātā tiek zaudēts uzņēmējdarbības potenciāls un ir sliktāks darba un privātās dzīves līdzsvars;

O. tā kā visu veidu dzimumbalstīta vardarbība, tostarp vardarbība ģimenē un seksuālā vardarbība, psiholoģiska vardarbība, ekonomiska izmantošana un ļaunprātīga izmantošana un vajāšana tiešsaistē, ir cilvēktiesību, tostarp tiesību uz ķermeņa autonomiju un integritāti, un tiesību dzīvot bez diskriminācijas pārkāpums; tā kā sievietes un meitenes, kas dzīvo lauku un attālos apvidos un cieš no dzimumbalstītas vardarbības, saskaras ar papildu šķēršļiem, kas traucē piekļūt tiesu iestādēm, aizsardzībai, atbalsta pakalpojumiem un seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei un ko rada tādi faktori kā ģeogrāfiskā izolācija, infrastruktūras trūkums, ierobežota piekļuve specializētiem pakalpojumiem, digitālā plaisa un sociālā stigma; tā kā šie šķēršļi bieži vien veicina nepietiekamu ziņošanu, lielāku neaizsargātību, piekļuves atbalsta pakalpojumiem trūkumu un vainīgo nesodāmību; tā kā tie kavē sieviešu pilnīgu līdzdalību lauku apvidu sociālajā, ekonomiskajā un politiskajā dzīvē, jo trūkst aizsardzības tīklu un specializētu pakalpojumu un pastāvīgu slodzi rada tradicionālās dzimumu lomas, un tā kā tie palielina sieviešu neaizsargātību, paildzina atstumtības situācijas un ierobežo viņu spēju īstenot pamattiesības; tā kā šo šķēršļu likvidēšana ir būtisks

nosacījums dzimumu līdztiesības veicināšanai, sociālās kohēzijas stiprināšanai un lauku apvidu harmoniskai attīstībai; tā kā jaunas sievietes lauku apvidos saskaras ar augstāku vardarbības līmeni nekā sievietes pilsētās un saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas pētījumu katra trešā sieviete visā pasaulē ir saskārusies ar fizisku vai seksuālu vardarbību, kas rada nesamērīgi lielu slogu jaunām sievietēm lauku apvidos;

P. tā kā lauku apvidos joprojām pastāv ievērojamas atšķirības starp vīriešiem un sievietēm nodarbinātības ziņā, proti, aptuveni 13 % (salīdzinājumā ar 10 % pilsētu teritorijās); tā kā dažās dalībvalstīs šīs atšķirības pārsniedz 20 procentpunktus; tā kā šādas atšķirības ES līmenī ir saglabājušās salīdzinoši stabilas kopš 2012. gada; tā kā vairāk nekā pusē dalībvalstu dzimumu nevienlīdzība lauku apvidos ir izteiktāka nekā pilsētās; tā kā daudzas sievietes ir arī neaizsargātākas nestabilu nodarbinātības apstākļu dēļ, piemēram, saistībā ar sezonas darbu, vai citkārt viņas veic “neredzamus” neapmaksātus pienākumus ģimenes saimniecībās kā līdzstrādājošas laulātās, kā rezultātā viņām bieži vien nav pieejama sociālā aizsardzība vai maternitātes pabalsti; tā kā sievietes lauku un mazāk attīstītos reģionos labprātāk iesaistās uzņēmējdarbībā un pašnodarbinātībā nekā sievietes pilsētu un ekonomiski plaukstošos reģionos; tā kā pašnodarbinātība ir nodarbinātības veids, kas var palīdzēt radīt darbvietas un samazināt sieviešu bezdarba līmeni, bet tai ir nepieciešamas atbilstošas sociālās aizsardzības tiesības; tā kā lauku apvidos pašnodarbināto sieviešu īpatsvars ir 38 %; tā kā pārāk liela daļa sieviešu ir nodarbinātas nestabilos pašnodarbinātības veidos; tā kā vienlaikus sievietes ir galvenais ekonomiskās labklājības un sociālās iekļaušanas virzītājspēks lauku apvidos, jo īpaši uzņēmējdarbībā, kuras veicināšana ir stratēģiska prioritāte ES ilgtspējīgas attīstības interesēs;

Q. tā kā uzņēmējdarbībai ir vajadzīgas zināšanas un prasmes; tā kā lauku sievietes saskaras ar lielākiem šķēršļiem attiecībā uz piekļuvi izglītībai nekā vīrieši; tā kā 2019. gadā Eiropas Savienībā to iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir vismaz digitālās pamatprasmes, laukos bija par 14 % mazāks nekā pilsētās (attiecīgi 48 % un 62 %); tā kā digitālā iekļaušana ir būtiska prasība, lai nodrošinātu, ka sievietēm un meitenēm ir piekļuve kvalitatīvai izglītībai un apmācībai un darba tirgum, un tā jānodrošina, īstenojot lauksaimniecisko darbību diversifikāciju, tāldarbu, inovācijas un nodarbinātības iespējas gan uz vietas, gan attālināti, lai sievietes gūtu labumu no tehnoloģiskās un uzņēmējdarbības inovācijas dinamikas; tā kā ir būtiski veicināt sieviešu pilnīgu piekļuvi visiem izglītības līmeņiem, cita starpā zinātnei, tehnoloģijai, inženierzinātnēm, mākslai un matemātikai (*STEAM*), kā arī finanšu izglītībai, ņemot vērā to, ka atbilstīgi 2024. gada septembrī publicētajam Mario Dragi ziņojumam par Eiropas konkurētspējas nākotni zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) absolventu vidū ir divreiz vairāk vīriešu nekā sieviešu, turklāt šīs atšķirības vēl vairāk saasinās

profesionālajā izvēlē pēc izglītības iegūšanas, kad informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) profesijās strādā gandrīz četras reizes vairāk vīriešu nekā sieviešu, un tādējādi izglītībai var būt būtiska nozīme dzimumu nevienlīdzības novēršanā, profesionālo prasmju dažādošanā un lauku apvidu ekonomiskās un sociālās konkurētspējas stiprināšanā; tā kā sieviešu digitālā integrācija veicina viņu ekonomisko autonomiju, teritoriālo kohēziju un lauksaimniecības nozares un uzņēmējdarbības vides modernizāciju;

R. tā kā izglītība ir svarīgs instruments sieviešu ekonomiskās neatkarības veicināšanai, vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību novēršanai un ar dzimumu saistītas diskriminācijas novēršanai darba tirgos; tā kā visā ES ir steidzami jānodrošina visaptveroša un vecumam atbilstoša izglītība par seksualitāti un attiecībām, jo tas ir būtisks līdzeklis dzimumu stereotipu apkarošanai un līdztiesības veicināšanai jau no agrīna vecuma; tā kā, lai gan sievietes vidēji ir izglītotākas nekā vīrieši, viņas joprojām ir nepietiekami pārstāvētas *STEAM* profesijās un bieži pamet šīs nozares pastāvīgas diskriminācijas un stereotipu dēļ; tā kā ir jāpalielina ES ieguldījumi izglītības, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmās, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus *STEAM* jomās un nodrošinātu, ka jaunās nozares, piemēram, mākslīgais intelekts (MI), neatražo pastāvošos ar dzimumu saistītos aizspriedumus; tā kā ir svarīgas mentorēšanas programmas, sieviešu vadīti uzņēmējdarbības centri un atbalsts nevalstiskajām organizācijām, kas strādā, lai nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas sievietēm *STEAM* jomās; tā kā dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana, cita starpā pienācīgs finansējums ES līmeņa izpratnes veicināšanas kampaņām par pieejamajām programmām un finansēšanas iespējām, ir svarīga visās ES budžeta politikas jomās un aspektos;

S. tā kā pēdējos gados lauksaimniecībā nodarbināto sieviešu skaits ir pamazām palielinājies; tā kā tikai 30 % lauku saimniecību visā ES vada sievietes un tā kā šīs saimniecības parasti ir mazākas nekā tās, ko vada vīrieši, un tām ir zemāki ienākumi un mazāk iespēju piekļūt finansiālam atbalstam; tā kā minētais rādītājs neatklāj būtiskās atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz sieviešu pārstāvību lauksaimniecībā; tā kā sievietēm lauku saimniecību pārvaldības pienākumi bieži vien ir kopīgi ar viņu partneri, bet viņas negūst labumu no statusa, kas saistīts ar šo darbu, un nesaņem sociālo aizsardzību;

T. tā kā sievietes, vismaz lauku saimniecību vadības vai pārvaldības līmenī, saņem proporcionāli mazāku atbalstu no jebkura kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) pīlāra nekā vīrieši; tā kā minētais ir saistīts ar to, ka sievietes parasti vada mazākus lauksaimniecības uzņēmumus, viņām pieder mazāk zemes un ir mazāka piekļuve

formālai un specializētai izglītībai[15]; tā kā sievietes saskaras ar lielākiem šķēršļiem attiecībā uz piekļuvi zemei nekā vīrieši, jo lauku apvidos joprojām ir plaši izplatīts modelis, ka zemi no tēva manto dēls; tā kā sieviešu vadīto saimniecību vidējais lielums, kā arī kopumā uz vidi orientētie un daudzveidīgākie ražošanas modeļi, kuros viņas iesaistās, arīdzan apgrūtina sieviešu piekļuvi banku aizdevumiem[16]; tā kā tomēr šīs iezīmes padara viņu saimniecības noturīgākas pret klimata un tirgus svārstībām un atvieglo saimniecību īpašumtiesību nodošanu;

U. tā kā sievietēm ar invaliditāti var būt grūtāk uzsākt savu uzņēmējdarbību; tā kā vecāka gadagājuma sieviešu uzņēmējdarbība netiek veicināta, lai gan viņas būtu jāuzskata par tādiem ekonomikas dalībniekiem, kam ir vērtīgs un neizmantots ekonomiskās izaugsmes potenciāls, jo īpaši lauku apvidos, kur ir vērojama ātrāka iedzīvotāju kopskaita novecošana nekā pilsētās; tā kā uzņēmējdarbības veicināšana migrantu sieviešu vidū var piedāvāt lielas iespējas viņu integrācijai darba tirgū un veicināt viņu ekonomisko neatkarību un iespēju palielināšanu;

V. tā kā lauksaimniecībai ir izšķiroša nozīme lauku apvidos, lai saglabātu dabas resursus, garantētu nodrošinātību ar pārtiku, veicinātu ekonomikas un nodarbinātības attīstību un atbalstītu kopienas; tā kā sieviešu aktīva iesaiste visā pārtikas vērtības ķēdē — no ražošanas līdz pārstrādei, izplatīšanai un inovācijai — ir būtisks faktors nozares konkurētspējai, kvalitātei un ilgtspējai;

W. tā kā to sieviešu skaits, kas ir lauku saimniecību īpašnieces, visā ES pieaug, taču viņas joprojām ir mazākumā; tā kā 2020. gadā Eiropas Savienībā tikai 31,6 % lauku saimniecību īpašnieku bija sievietes[17] un viņas apsaimniekoja vidēji tikai 12 % izmantotās lauksaimniecības zemes platības; tā kā sieviešu apsaimniekotās lauku saimniecības parasti ir mazākas nekā tās, ko apsaimnieko vīrieši, tajās tiek gūti zemāki ienākumi un tām ir mazāka piekļuve finansiālajam atbalstam; tā kā šie statistikas dati neatspoguļo būtiskas atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz sieviešu pārstāvību lauksaimniecībā;

X. tā kā lielākā daļa lauksaimniecībā vai lauksaimniecības pārtikas nozarē strādājošo sieviešu ir nodarbinātas uz nestandarta vai nepilna laika darba līgumu pamata; tā kā lauksaimnieki, kas jaunāki par

---

15 *Casares Guillen, B.*, “*Women in Rural Development*: *Integrating a gender dimension into policies for rural areas in Europe*”, Roterdama, 2021. gads.

16 *Camille Tourtelier*, *Monica Gorman*, *Saoirse Tracy*, “*Influence of gender on the development of sustainable agriculture in France*”, *Journal of Rural Studies*, 2023. gads.

17 *Eurostat*: “Lauksaimnieki un lauksaimniecības darbaspēks – statistika.”

40 gadiem, apsaimnieko tikai 12 % no visām ES saimniecībām un tikai 3 % no šīs vecuma grupas lauksaimniekiem ir sievietes;

Y. tā kā lauku apvidos, kur vietējās tradīcijas un tuvās kopienas bieži vien ir sabiedrības stūrakmens, praktisku, uz nākotni vērstu prasmju apgūšana jauniešu, jo īpaši meiteņu, vidū palīdzēs nodrošināt, ka viņas var veiksmīgi attīstīties un ienest sava mantojuma spēku digitālajā laikmetā; tā kā juridiska atzīšana un sociālā nodrošinājuma atbalsts sievietēm lauksaimniecības, tradicionālās amatniecības un radošajās nozarēs veicina ekonomikas noturību un attīstību vietējā līmenī, kultūras saglabāšanu un paaudžu nomaiņu; tā kā sievietes lauku apvidos bieži saņem zemāku atalgojumu nekā vīrieši un tāpēc ir būtiski nodrošināt vienādu atalgojumu par vienādu darbu, lai uzņēmējdarbību padarītu pievilcīgāku un nodrošinātu gan uzņēmumu izveidi, gan ilgtspējīgu dzīvi lauku apvidos;

Z. tā kā lauku sievietēm, ņemot vērā viņu prasmes gatavot ievārījumus un konservus, ēdienus no svaigiem saimniecību produktiem un inovatīvus pārtikas produktus, bieži vien ir vissvarīgākā loma vietējā mantojuma apvienošanā ar uzņēmējdarbību un tādu spēcīgu un ilgtspējīgu uzņēmumu radīšanā, kas uztur savas kopienas un saglabā vietējo pārtikas kultūru nākamajām paaudzēm;

AA. tā kā programma *LEADER*, kas iesaista vietējās ieinteresētās personas stratēģiju izstrādē un īstenošanā, lēmumu pieņemšanā un resursu piešķiršanā lauku apvidu attīstībai, ir izrādījusies īpaši efektīvs instruments, ar ko atbalstīt lauku sievietes līderes un uzņēmējas;

AB. tā kā atbalsts sieviešu līdzdalībai digitālajā un inovatīvajā uzņēmējdarbībā stiprina ekonomikas attīstību un konkurētspēju, jo īpaši salu teritorijās un tālākajos reģionos, palīdzot pārvarēt ģeogrāfiskās izolācijas radītos šķēršļus;

AC. tā kā pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm Eiropas lauksaimniecībā un lauku ekonomikā ir būtiska ne tikai dzimumu līdztiesības panākšanai, bet arī ilgtspējīgas lauku attīstības veicināšanai saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi Nr. 5 par dzimumu līdztiesību;

AD. tā kā lauku sievietēm ir būtiska nozīme klasiskā un tradicionālā apģērba saglabāšanā un pilnveidošanā;

AE. tā kā sievietes ES pašlaik saņem tikai 1–2 % no riska kapitāla finansējuma, un tas liecina par nepieciešamību stiprināt dzimumvērīgus finansēšanas instrumentus un nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi investīciju iespējām;

AF. tā kā pa dzimumiem sadalīti dati un apspriešanās ar ieinteresētajām personām ir būtiski tādu lauku uzņēmējdarbības rīcībpolitiku izstrādē, kas efektīvi pievēršas sieviešu īpašajām vajadzībām; tā kā,

lai risinātu īpašās problēmas, ar kurām saskaras sievietes lauksaimniecībā, Komisijai un dalībvalstīm ir labāk jāņem vērā lauksaimniecības politikas ietekme uz sievietēm,

Pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm uzņēmējām

1. uzsver, ka sievietes uzņēmējas, tostarp no attāliem un tālākajiem reģioniem, ir galvenais inovācijas, kohēzijas un konkurētspējas virzītājspēks lauku, salu un tālākajos reģionos; prasa uzlabot piekļuvi visu veidu finansējumam, jo īpaši inovācijas finansējumam, pielāgotām atbalsta programmām mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un zaļās un digitālās ekonomikas sniegtajām iespējām, nodrošinot to, ka sievietes uzņēmējas spēj pilnībā piedalīties jaunietekmes tirgos; aicina paplašināt piekļuvi privātām investīcijām un veicināt brīvā tirgus iespējas; uzsver, ka sievietēm uzņēmējām ir pilnībā jāgūst labums no ES "Konkurētspējas kompasa" stratēģiskā ceļveža, kura mērķis ir atjaunot Eiropas dinamismu un panākt tās ekonomikas izaugsmi, radot atbalstošu vidi jauniem inovatīviem jaunuzņēmumiem, veicinot vadošo lomu rūpniecībā strauji augošās nozarēs, kuru pamatā ir revolucionāras tehnoloģijas, un veicinot tehnoloģiju izplatīšanu jau iedibinātos uzņēmumos un MVU; šajā nolūkā mudina ES politikā un attiecīgā gadījumā visās Eiropas rīcībpolitikās vairāk koncentrēties uz transversālas un integrētas pieejas pieņemšanu attiecībā uz tālāko reģionu realitāti un problēmām; uzstāj, ka ikvienam cilvēkam Eiropā vajadzētu būt tiesībām un iespējai veidot piepildītu dzīvi savā dzimtajā reģionā, proti, tiesībām palikt;

2. uzsver, ka dzimumu līdztiesībai ir būtiska nozīme ES ekonomiskās konkurētspējas un labklājības programmas īstenošanā, jo sieviešu pilnīga un vienlīdzīga līdzdalība darba tirgū, uzņēmējdarbības tirgū un inovācijas sistēmā palielina ražīgumu un veicina iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi, kas kopumā stiprina ES globālo konkurētspēju; uzsver, ka pieejamu un cenas ziņā pieņemamu bērnu aprūpes pakalpojumu trūkums joprojām ir viens no galvenajiem šķēršļiem sieviešu pilnīgai līdzdalībai uzņēmējdarbībā un nodarbinātībā lauku, attālos un salu apvidos; aicina dalībvalstis Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētajās programmās par prioritāti noteikt ieguldījumus agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē; mudina Komisiju un dalībvalstis stiprināt atbalsta mehānismus sieviešu uzņēmējdarbībai lauku apvidos, jo īpaši atvieglojot piekļuvi kredītiem, inovācijai un piemērotiem finanšu instrumentiem, tādējādi veicinot sieviešu ekonomisko autonomiju un lauksaimnieciskās darbības dažādošanu;

3. aicina izstrādāt programmas, ar ko nodrošina, ka sievietēm ir piekļuve izglītībai tādās jomās kā digitalizācija, finanses un uzņēmējdarbības pārvaldība, tostarp izmantojot tirgus virzītas iniciatīvas un privātā sektora partnerības; aicina arī sekmēt uzņēmējdarbību un inovāciju, izmantojot strukturētus mentorēšanas

tīklus un sadarbīgas mācīšanās platformas, jo īpaši tādās jomās kā digitalizācija, finanses un administrācija; turklāt uzsver, ka ir svarīgas izpratnes veicināšanas iniciatīvas, kas sekmētu šo tīklu un platformu pieejamību un ieguvumus sieviešu vidū, tādējādi veicinot lielāku līdzdalību un iespēju nodrošināšanu sievietēm, kas strādā lauksaimniecībā; uzsver uz rezultātiem orientēta ES atbalsta potenciālo vērtību, lai palīdzētu izveidot vietējā līmenī virzītas iniciatīvas, cita starpā uzņēmējdarbības tīklus, kas stiprina sieviešu uzņēmējdarbību un kopienas iesaisti lauku apvidos, vienlaikus veicinot privātā sektora sadarbību visiem lauku iedzīvotājiem, tostarp sievietēm; norāda, ka uzņēmuma vadīšana var radīt darbvietas un ienākumus un tādējādi radīt pievienoto vērtību uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā; norāda uz panākumiem, kas gūti projektos, kuri veicina mentorēšanu un savstarpēju mācīšanos sieviešu uzņēmēju vidū; aicina Komisiju balstīties uz šādām veiksmīgām iniciatīvām un mācīties no tām, izstrādājot un paplašinot strukturētas mentorēšanas un savstarpējas mācīšanās programmas visā ES, lai nodrošinātu, ka sievietes uzņēmējas var pilnībā gūt labumu no zināšanu apmaiņas un atbalsta struktūrām; uzsver, ka ir svarīgi rīkoties jau agrīnā izglītības posmā, lai novērstu dzimumu stereotipus, kas joprojām ierobežo sieviešu piekļuvi konkrētām ekonomikas nozarēm un vadošiem amatiem, nolūkā nodrošināt vienlīdzīgas iespējas un stiprināt sieviešu ieguldījumu lauku un salu reģionu, kā arī kalnu un tālāko reģionu ekonomiskajā un sociālajā dinamikā;

4. uzsver, ka ir svarīgi ar īpašu atbalstu un resursiem vienlīdzīgi atbalstīt sieviešu uzņēmējdarbību *STEAM*, IKT, sociālās ekonomikas un transporta pakalpojumu jomā, amatniecībā un ar aprūpi saistītos uzņēmumos, kā arī citos uzņēmumos; uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt tādas jaunas sievietes lauku apvidos, kas sāk strādāt profesijās, kurās tradicionāli dominē vīrieši, un atzīst sieviešu aizvien pieaugošos panākumus un daudzu uzņēmumu lielāku atvērtību sieviešu talantiem un inovācijai, turklāt turpina veicināt iekļaujošu un atbalstošu darba kultūru; aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt mentorēšanas un apmācības programmas sievietēm uzņēmējām, īpašu uzmanību pievēršot mātēm, kas atgriežas darba tirgū pēc grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma un bērna kopšanas atvaļinājuma, un mazu bērnu vecākiem lauku apvidos, lai nodrošinātu iespēju piedalīties šajās programmās, vienlaikus pildot aprūpes pienākumus, un lai samazinātu nesamērīgo slogu, ar ko saskaras sievietes;

5. mudina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt programmas, kuru mērķis ir sniegt atbalstu sieviešu vadītiem uzņēmumiem, tostarp apmācībai uzņēmējdarbības un vadības jomā, vietējiem uzņēmējdarbības tīkliem un nozaru zināšanu apmaiņai galvenajās nozarēs, īpašu uzmanību pievēršot lauku un salu teritorijām un tālākajiem reģioniem; aicina uzlabot apmācību par ES vienotā tirgus noteikumiem, e-komercijas tiešsaistes platformu izmantošanu un dalību starptautiskās

tirdzniecības izstādēs; uzsver, ka, uzlabojot sieviešu uzņēmēju piekļuvi eksporta tirgiem, palielināsies lauku ekonomikas konkurētspēja, noturība un pievienotā vērtība; norāda, ka, paplašinot piekļuvi cenas ziņā pieejamiem interneta pakalpojumiem, nodrošinot pielāgotas apmācības programmas, kuru pamatā ir sieviešu stiprās puses, un veicinot politiku, kas sekmē vienlīdzīgu līdzdalību, lauku sievietēm tiek dota iespēja sekmīgāk pārvarēt šķēršļus un uzņemties aktīvu vadošo lomu digitālajā ekonomikā;

6. mudina izveidot sieviešu kooperatīvu un apvienību tīklus lauksaimniecības pārtikas nozarē, veicinot ilgtspējīgus, apritīgus un vietējas pievienotās vērtības uzņēmējdarbības modeļus un īpašu uzmanību pievēršot bioloģiskajai lauksaimniecībai, amatnieciskajai pārstrādei un tiešai tirdzniecībai;

7. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos izveidot platformu "Sievietes lauksaimniecībā", kas darbosies kā diskusiju un labas prakses apmaiņas forums ar mērķi uzlabot līdzdalību un veicināt vienlīdzīgas iespējas lauksaimniecības pārtikas nozarē; aicina Komisiju iesniegt Parlamentam gada ziņojumu par platformas darbībām un rezultātiem; turklāt aicina Komisiju nodrošināt, ka šīs platformas darbs tiek pienācīgi ņemts vērā, sagatavojot un izstrādājot turpmākās politikas iniciatīvas lauksaimniecības un lauku attīstības jomā;

8. mudina dalībvalstis popularizēt un izcelt veiksmes stāstus par sievietēm uzņēmējām lauku un tālākajos reģionos, izmantojot izpratnes veicināšanas kampaņas, tostarp tradicionālajos medijos un sociālajos medijos, lai palielinātu pamanāmību, uzticēšanos un kopienas iesaisti; šajā sakarībā norāda, ka ir svarīgi attīstīt finanšpratību, jo īpaši sieviešu vidū, jo finanšu zināšanu jomā pastāv dzimumu nevienlīdzība, — Eiropas Komisijas veiktajā finanšu zināšanu apsekojumā[18] vīrieši saņēma par 18 procentpunktiem vairāk nekā sievietes vidēji Eiropas Savienībā; aicina veikt pasākumus, kuru mērķis ir iesaistīt sievietes viņu kopienās, lai izmantotu vietējas un augšupējas pieejas, kā arī cita starpā veicināt tīklus sieviešu līdzdalības sekmēšanai; aicina rīkot mērķtiecīgas kampaņas, kurās popularizē modernus priekšstatus par sievietēm lauksaimniecībā, lai piesaistītu jaunas sievietes uzņēmējdarbībai lauksaimniecības nozarē;

9. aicina Komisiju, dalībvalstis un Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtu (*EIGE*) sadarbībā ar sociālajiem partneriem turpināt analizēt galvenos sieviešu nodarbinātības un uzņēmējdarbības šķēršļus, tostarp tālākajos, salu un attālos reģionos, un ierosināt motivējošas darbības, ar kurām pārvarēt šos šķēršļus izaugsmei un labklājībai; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt sieviešu vadītus

---

18 Eiropas Komisija, "*Monitoring the level of financial literacy in the EU*", Eirobarometra zibensaptauja Nr. 525, 2023. gads.

uzņēmumus, sniedzot juridiskas un tehniskas konsultācijas, apmainoties ar paraugpraksi, palīdzot sievietēm uzņēmējām pārvarēt izolāciju lauku apvidos un stiprinot viņu konkurētspēju, kā arī vairojot sieviešu uzņēmēju un pašnodarbinātu sieviešu īpatsvaru ES lauku apvidos;

10. aicina dalībvalstis balstīties uz *EIGE* analīzi un konstatējumiem par sieviešu uzņēmējdarbību un pašnodarbinātību visās dalībvalstīs, nodrošinot kvalitatīvu, salīdzināmu datu vākšanu un saskaņotus rādītājus attiecībā uz piekļuvi finansējumam, uzņēmumu izdzīvošanas rādītājiem, izaugsmi, nozaru pārstāvību un inovāciju, publicēt salīdzinošus gada rezultātu pārskatus ES un valstu līmenī, lai uzraudzītu progresu, apzinātu atpalikušus reģionus (tostarp attālus, salu, tālākos un lauku apvidus) un veicinātu pārredzamību, apzinātu un paplašinātu *EIGE* dokumentēto labo praksi un uzņēmējdarbības veiksmes stāstus, piemēram, mentorēšanas tīklus, iekļaujošas investīciju programmas, sieviešu uzņēmējdarbības centrus un vienādranga tīklus, un izplatītu tos lauku reģionos, ierosināt mērķtiecīgus finanšu instrumentus, garantiju shēmas un spēju veidošanas iniciatīvas, pamatojoties uz *EIGE* apzinātajiem šķēršļiem (piemēram, tīklu trūkumu, neobjektivitāti finansēšanas lēmumos, lomu modeļu trūkumu), lai novērstu īstenošanas nepilnības, un sniegt tehnisko atbalstu valstu un reģionālajām iestādēm un sekmēt spēju veidošanu tajās, lai nodrošinātu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu uzņēmējdarbības programmās, nodrošinot saskaņotību ar *EIGE* metodiku, paraugpraksi un dzimumu līdztiesības indeksa sistēmu; aicina Komisiju un dalībvalstis vākt pēc dzimuma sadalītus datus, lai gūtu visaptverošu pārskatu par lauku sieviešu sociālekonomisko stāvokli un lauku attīstības rīcībpolitiku un programmu izstrādē, īstenošanā un izvērtēšanā ņemtu vērā dzimuma dimensiju; uzsver, ka attiecībā uz šādu priekšlikumu izstrādi ir svarīgi veikt ietekmes novērtējumus, lai palīdzētu sasniegt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas mērķus lauku apvidos; mudina ES programmu novērtējumos iekļaut pēc dzimuma sadalītus datus, lai nodrošinātu, ka publiskie ieguldījumi efektīvi atbalsta sieviešu uzņēmējdarbību un palīdz novērst dzimumu nevienlīdzību attiecībā uz piekļuvi finansējumam un ekonomiskajām iespējām;

11. atbalsta Komisijas stratēģiju attiecībā uz uzkrājumu un ieguldījumu savienību un iekļaujošu finanšu instrumentu izveidi un paplašināšanu, kas ietver marķētu ES ieguldījumu uzkrāšanas kontu nolūkā palielināt un atvieglot sieviešu vadītu ES uzņēmumu piekļuvi finansējumam, un norāda, ka šādai stratēģijai būtu jāietver dzimumu līdztiesības integrēšana; šajā nolūkā atzinīgi vērtē to, ka ir ieviests marķējums "*Finance Europe*" ES ilgtermiņa ieguldījumu un uzkrājumu produktiem, kas 70 % no saviem aktīviem iegulda Eiropas uzņēmumos;

12. aicina Komisiju izveidot fondu, kas paredzēts uzņēmumu dibinātāju sieviešu atbalstam, lai sniegtu mērķtiecīgu finansiālu atbalstu un

investīciju iespējas sieviešu vadītiem uzņēmumiem; uzsver, ka šāds fonds paplašinātu EIF spēju atbalstīt privātā kapitāla un riska kapitāla fondus, vienlaikus arī palīdzot novērst dzimumu finansējuma atšķirības un panākt konkurētspēju visā ES; aicina saskaņā ar Direktīvu par sieviešu pārstāvību uzņēmumu vadībā[19] veikt pasākumus, lai novērstu ar dzimumu saistītus aizspriedumus attiecībā uz piekļuvi finansējumam, tostarp izveidot tādu Eiropas ieguldītāju tīklu, kuri apzinās svarīgo nepieciešamību pēc dzimumu līdzsvara, un īpašus instrumentus un mērķrādītājus (piemēram, mikrofinansējumu, garantijas un pašu kapitālu), kas pielāgoti sieviešu vadītiem lauku MVU;

13. uzsver, ka lauku uzņēmējām ir iespējas pārvērst vietējās idejas pārrobežu veiksmes stāstos Eiropas Savienībā; atzinīgi vērtē moderno digitālo rīku attīstību un pārvietošanās un tirdzniecības brīvību Eiropas Savienībā, kas atvieglo sieviešu vadītu lauku uzņēmumu darbību, ļaujot tiem sazināties ar jauniem tirgiem, sadarboties pāri robežām un piedāvāt savus autentiskos, vietēji ražotos produktus un pakalpojumus klientiem visā Eiropā; norāda, ka, lai gan noteiktu veidu vietējas izcelsmes uzņēmējdarbību varētu izvērst starptautiskā mērogā, dažām dalībvalstīm ģeogrāfisku faktoru dēļ nav iespēju piedalīties šādā pārrobežu saimnieciskajā darbībā;

14. atzīst pieaugošo impulsu un stingro apņemšanos veikt ieguldījumus digitālajā infrastruktūrā, prasmju attīstībā un iekļaujošās digitālās politikas sistēmās, tādējādi radot aizraujošas iespējas iespēcināt lauku sievietes un nodrošināt, ka viņas pilnībā gūst labumu no digitālās pārkārtošanās; uzsver, ka ir svarīgas mērķtiecīgas investīcijas digitālajā infrastruktūrā, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējās, prasmju attīstībā un iekļaujošos digitālās politikas satvaros, kas nodrošina, ka lauku sievietes un jo īpaši sievietes salu teritorijās un tālākajos reģionos var pilnībā piedalīties digitālajā pārkārtošanā, un aicina veikt šādas investīcijas; aicina Komisiju samazināt administratīvo slogu; uzsver, ka dzimumu līdztiesība ir būtiska sekmīgai digitālajai pārejai, jo pilnīga sieviešu līdzdalība digitālajās nozarēs uzlabo inovāciju un ekonomikas noturību; aicina Komisiju nodrošināt, ka dzimumu līdztiesība tiek integrēta visu digitālās politikas virzienu un prasmju apguves programmu mērķos, lai nodrošinātu, ka sievietes vienlīdzīgā mērā gūst labumu no iespējām mainīgajā digitālajā ekonomikā;

15. aicina dalībvalstis nodrošināt, ka valstu izglītības sistēmas, tostarp profesionālā un terciārā izglītība un sistēmas, kas apkalpo lauku un attālus apvidus, nodrošina stabilu piekļuvi digitālajām prasmēm un

---

19 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2381 (2022. gada 23. novembris) par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotētu uzņēmumu direktoru vidū un saistītiem pasākumiem (OV L 315, 7.12.2022., 44. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj).

STEM izglītībai tā, lai gan meitenes, gan zēni varētu pilnībā izmantot savu potenciālu; uzsver, ka ir jāveicina nestereotipiska uzņēmējdarbības karjeras izvēle un skolu mācību programmās jāiekļauj dzimumu līdztiesība un finanšu izglītība; uzsver, ka ir svarīgas mentorēšanas programmas, sieviešu lomu modeļi un partnerības starp skolām, universitātēm, uzņēmumiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai iedvesmotu meitenes veidot karjeru *STEM* jomā; aicina iekļaut dzimumu līdztiesības mērķus Digitālās izglītības rīcības plānā un piešķirt mērķtiecīgu ES un valstu finansējumu, lai atbalstītu sievietes un meitenes tādās jaunās digitālajās jomās kā mākslīgais intelekts, datu zinātne un tīras tehnoloģijas;

16. aicina veikt mērķtiecīgus pasākumus, lai uzlabotu sieviešu piekļuvi prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējām, kā arī informācijai par apmācību uzņēmējdarbības jomā, ES finansētām programmām un uzņēmējdarbības finansēšanas shēmām lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos;

17. aicina programmās, ar kurām iecerēts veicināt inovāciju lauku apvidos, skaidri iekļaut pasākumus, kuru mērķis ir sasniegt sievietes kā mērķgrupu, piemēram, sniedzot zema sliekšņa informācijas pakalpojumus, organizējot sievietēm paredzētus inovācijas seminārus un aktīvi vēršoties pie lauku saimniecību vadītājām;

18. mudina dalībvalstis atzīt un atbalstīt lauku sieviešu tradicionālās prasmes, piemēram, apģērbu ražošanu un grozu aušanu, kā būtiskas kultūras vērtības, kas saglabā mantojumu un rada ekonomiskās iespējas, jo īpaši ņemot vērā sieviešu būtisko lomu agrotūrismā, amatniecībā, nerūpnieciskajā pārtikas ražošanā, tiešajā tirgvedībā un reģionālajās vērtības ķēdēs; aicina ieguldīt profesionālās apmācības programmās, kas pielāgotas lauku sievietēm un meitenēm, ļaujot viņām radīt ilgtspējīgus ienākumus un nodrošināt ģimenei iztiku; turklāt uzsver, ka sievietes var palīdzēt pārvarēt digitālo plaisu un īstenot milzīgu potenciālu kā novatores, uzņēmējas un kopienu līderes, paverot ceļu iekļaujošākai, dinamiskākai un noturīgākai sabiedrībai;

19. uzsver, ka tad, ja ar riska kapitālu atbalsta sieviešu vadītu lauku uzņēmējdarbību, lai nodrošinātu sieviešu pilnīgu iekļaušanu un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu visdažādākajām sievietēm, tas rada spēcīgu uzticības signālu, palielinot sieviešu uzņēmēju pārliecinātību un līdz ar to viņu pamanāmību uzņēmējdarbības vidē; norāda arī uz potenciālu, kas piemīt komerceņģeļiem, kuri var iesaistīties vēl agrāk, piedāvājot sākuma finansējumu, lai palīdzētu uzņēmējiem uzsākt darbību; norāda, ka komerceņģeļi ir gatavi riskēt un iesaistīties jaunu vai nepierādītu ideju īstenošanā, jo īpaši tad, ja viņi saskata dibinātāja redzējuma un mērķtiecīgas iesaistes potenciālu; uzsver, ka šāda veida atbalsts ir būtisks lauku apvidos, kur uzņēmumi var neatbilst tradicionālajiem finansēšanas

kritērijiem; atgādina, ka liela mēroga riska kapitāls ir vērsts uz pilsētām un riska kapitāla ieguldītāji bieži vien paši ir no pilsētām, savukārt komerceņģeļi bieži vien ir vairāk iesaistīti vietējā līmenī un ir personīgi ieinteresēti atbalstīt lauku kopienas un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas sievietēm kā vietējās ekonomikas atjaunošanas virzītājspēkam;

20. prasa veikt mērķtiecīgus pasākumus, lai uzlabotu sieviešu un jo īpaši topošo lauksaimnieču un uzņēmumu īpašnieču piekļuvi zemei, finansējumam, izglītībai un apmācībai, tostarp elastīgām iespējām; uzsver, ka ir jānovērš strukturālie un institucionālie šķēršļi, ar ko saskaras lauksaimniecības uzņēmumi, tostarp grūtības iegūt juridisko statusu, jāpievēršas nodokļu un sociālās labklājības noteikumiem, kas nelabvēlīgi ietekmē sievietes lauksaimniecībā nodarbinātos pāros, un jānovērš administratīvie šķēršļi attiecībā uz lauku saimniecību īpašumtiesībām, kas nelabvēlīgi ietekmē sievietes; uzsver, ka sievietes, kuras vēlas īstenot uzņēmējdarbību, būtu jāmudina spert šo soli, jo uzņēmuma vadīšana var radīt darbvietas, ienākumus un tādējādi pievienoto vērtību sabiedrībai; aicina lauksaimniecības kooperatīvus un ražotāju organizācijas, ko finansē saskaņā ar KLP, savās pārvaldības struktūrās secīgi ieviest minimālās dzimumu pārstāvības kvotas, nodrošinot sievietēm vienlīdzīgu piekļuvi lēmumu pieņemšanas struktūrām; uzsver, ka šāda līdzdalība uzlabos lauku uzņēmumu konkurētspēju un sekmēs sieviešu inovācijas potenciālu un vadības prasmes;

21. uzsver, ka īpašas programmas, ar ko atbalsta sieviešu piekļuvi uzņēmējdarbībai un pašnodarbinātības iespējām lauku apvidos, būtu jāparedz attiecībā uz sievietēm nestabilās nodarbinātības situācijās, piemēram, darba ņēmējām migrantēm, jo īpaši tām, kas strādā lauku saimniecībās, sievietēm ar invaliditāti, sievietēm ar ilgu bezdarba vēsturi un vecāka gadagājuma sievietēm;

22. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt sieviešu uzņēmējdarbību, tostarp īpašus uzņēmumu pēctecības un mentorēšanas tīklus, un izstrādāt finansēšanas programmas vai atbalsta pasākumus, tostarp vienas pieturas konsultācijas tādā veidā, lai mazāki uzņēmumi un ieinteresētās personas būtu tiesīgi tām piekļūt un lai administratīvais slogs būtu samērīgs ar uzņēmuma lielumu, ņemot vērā to, ka sieviešu uzņēmumi un lauku saimniecības vidēji ir mazāki nekā vīriešu uzņēmumi un lauku saimniecības; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai arī privātpersonas vai mazākas organizācijas varētu iegūt pārskatu par finansējuma iespējām un pieteikties uz tām, kā arī saņemt palīdzību šajā sakarā; aicina Komisiju ierosināt īpašus pasākumus gados jaunu lauksaimnieču un lauksaimniecības pārtikas jomas uzņēmēju atbalstam, tostarp finanšu iniciatīvas, kā arī iniciatīvas, kuru mērķis ir novērst šķēršļus, kas kavē piekļuvi zemei un lauku saimniecību pēctecību; uzsver, ka paaudžu nomaiņa ir būtiska, lai saglabātu un attīstītu lauksaimniecisko darbību, kas savukārt nodrošina gan pārtikas nodrošinājumu, gan dinamiskas

lauku kopienas; jo īpaši aicina Komisiju ierosināt konkrētus KLP atbilstīgus pasākumus, kas paredzēti gados jaunām lauksaimniecēm;

23. mudina dalībvalstis un reģionālās un vietējās pašvaldības izmantot ES strukturālos un investīciju fondus, lai mērķtiecīgi atbalstītu sievietes uzņēmējas un pašnodarbinātās sievietes; uzsver, ka ir vajadzīgas izpratnes veicināšanas un informācijas kampaņas par pašreizējām un turpmākajām ES finansējuma iespējām lauku apvidos strādājošām uzņēmējām;

24. aicina attiecībā uz sieviešu vadītiem mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem lauku apvidos izveidot paātrinātu piekļuvi finansējumam un publiskajam iepirkumam; uzsver, ka šim mehānismam būtu jāietver administratīvā sloga samazināšana un procedūru vienkāršošana, kā arī jāievieš darbības uzsākšanas atbalsts, kas ļautu sākt uzņēmējdarbību; uzsver mikrokredītu svarīgo nozīmi sieviešu finansiālās iekļaušanas uzlabošanā, ko panāk, maksimāli izmantojot tirgus un sociālās iespējas iesaistei finanšu tirgos; atzinīgi vērtē publiskā un privātā sektora līdzekļu izmantošanu, lai īstenotu dzimumu līdztiesības, daudzveidības un integrācijas politiku; atzinīgi vērtē piemērus, kad privātie līdzekļi ir izmantoti dzimumu pārstāvības mērīšanai, izsekošanai un ikgadējai publiskai ziņošanai par konstatējumiem;

25. aicina Komisiju attiecīgajās programmās iezīmēt pienācīgu finansējumu sieviešu vadītu uzņēmumu atbalstam lauku un attālos apvidos, jo īpaši inovatīvās nozarēs un tūrisma nozarē, veicot atbilstīgus pasākumus attiecīgajās programmās, kad vien iespējams; aicina Komisiju un dalībvalstis risināt jautājumu par personu ar invaliditāti, jo īpaši sieviešu, nesamērīgi mazu pārstāvību darba tirgū, šajā nolūkā ieviešot īpašus pasākumus, tostarp pienācīgus stimulus un atbalsta pasākumus darba devējiem un uzņēmumiem, kas pieņem darbā personas ar invaliditāti, ņemot vērā mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu spējas; uzsver, ka ir jāveicina sieviešu ar invaliditāti nodarbinātība arī MVU un ar pašnodarbinātības palīdzību, izmantojot mērķtiecīgus stimulus un personu ar invaliditāti darbvietu skaita mērķrādītājus, kā arī apmācības iespējas, kas pielāgotas personu ar invaliditāti vajadzībām;

26. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka sieviešu uzņēmējdarbība lauku, salu un tālākajos reģionos tiek pienācīgi atbalstīta saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2027. gada, tostarp tiek piešķirts finansējums no tādām attiecīgajām programmām kā KLP, tostarp *POSEI*, “Apvārsnis Eiropa”, programma *LEADER* un “Digitālā Eiropa”; uzsver, ka ir svarīgi atvieglot sieviešu vadītu lauku uzņēmumu, kooperatīvu un kopienā balstītu projektu piekļuvi ES finansējumam; turklāt aicina integrēt dzimumu līdztiesības aspektu visās politikas jomās un budžetos, jo tas ļautu ES politikas virzieniem patiesi kalpot visām sievietēm, jo

īpaši sievietēm uzņēmējām; atkārtoti norāda, ka ir vajadzīga visaptveroša ES stratēģija sieviešu uzņēmējdarbībai lauku, salu un tālākos reģionos, un prasa šai stratēģijai paredzēt īpašus finanšu resursus un finansēšanas mehānismus; turklāt aicina Komisiju saglabāt vai palielināt īpaši programmai *LEADER* paredzētā budžeta apjomu; aicina Komisiju un dalībvalstis stiprināt programmu *LEADER*, samazinot vietējām pašvaldībām uzlikto administratīvo slogu, vienkāršojot piekļuvi, vairojot vietējo atbildību par kopienas virzītiem attīstības projektiem un veicinot sieviešu līdzdalību vietējās rīcības grupās;

27. pauž nožēlu par nepietiekamo piekļuvi bērnu aprūpes un aprūpes pakalpojumiem sievietēm uzņēmējām lauku apvidos; mudina veikt ieguldījumus aprūpes infrastruktūrā un veicināt visdažādāko veidu ģimenēm labvēlīgu politiku, lai sekmētu sieviešu uzņēmēju darba un privātās dzīves līdzsvaru; mudina dalībvalstis un reģionus saskaņā ar LESD 349. pantu izstrādāt īpašu politiku tālākajiem reģioniem, ņemot vērā to izolētību, sabiedrības novecošanu un pakalpojumu trūkumu un nodrošinot pasākumus, kas ir pielāgoti sieviešu realitātei šajās teritorijās;

28. norāda uz vienkāršošanas nozīmi konkurētspējas sekmēšanā; aicina Komisiju un dalībvalstis vienkāršot administratīvās un ziņošanas prasības, tostarp vienas pieturas pamatnostādņu izmantošanu, lai mazie sieviešu vadītie uzņēmumi, kooperatīvi un kopienu iniciatīvas varētu piekļūt finansējumam bez nesamērīga sloga, un nodrošināt mērķtiecīgu piekļuvi finansiālajam atbalstam, izmantojot ES finansēšanas programmas, lai veicinātu sieviešu uzņēmējdarbību, tostarp īpašus uzņēmējdarbības pēctecības un mentorēšanas tīklus;

Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana

29. aicina dalībvalstis nodrošināt visaptverošu, vecumam atbilstošu izglītību, digitālo prasmju un priekšmetu iekļaušanu, tostarp lauku un attālos apvidos, un nodrošināt stabilu piekļuvi digitālajām prasmēm un *STEAM* izglītībai dzimumsensitīvā veidā, kas apkaro stereotipus un ļauj meitenēm pilnībā izmantot savu potenciālu; aicina Komisiju nodrošināt zēniem un meitenēm visaptverošu un vecumam atbilstošu izglītību par seksualitāti un attiecībām, kas apkaro dzimumu stereotipus un māca par piekrišanu un tiesībām, tādējādi nodrošinot iekļaujošu izglītību, kuras pamatā ir savstarpēja cieņa un nediskriminācija, un vienlaikus veicinot pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu jaunām sievietēm līdztiesīgi piedalīties sabiedrībā un darba tirgū, jo ekonomisko iespēju nodrošināšana ir būtiska konkurētspējīgākas un noturīgākas ekonomikas veicināšanai;

30. aicina Komisiju un dalībvalstis ciešā sadarbībā ar *Eurostat*, valstu statistikas iestādēm un reģionālajiem novērošanas centriem nodrošināt uzticamu, aktuālu un pa dzimumiem, vecuma grupām, teritorijām un nozarēm sadalītu statistikas datu sistemātisku

vākšanu, analīzi un izplatīšanu kā pamatu uz pierādījumiem balstītai valsts politikai; atzīst, ka ir svarīgi novērtēt, vai šādu priekšlikumu izstrāde palīdz sasniegt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas mērķus lauku apvidos;

31. uzsver MI, tiešsaistes platformu un attālinātā darba rīku pārveidojošo potenciālu sieviešu ekonomiskās līdzdalības veicināšanā lauku vidē;

32. mudina dalībvalstis nodrošināt dzimumsensitīvu apmācību, neatliekamās palīdzības dienestus un infrastruktūru, lai mazinātu krīžu ietekmi uz lauku, attālo un tālāko reģionu kopienām;

33. aicina Komisiju nodrošināt, lai visos tās ārkārtas reaģēšanas pasākumos palīdzība krīžu situācijās kā standarta elementu ietvertu menstruālās higiēnas komplektus;

34. atgādina par to, ka Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā 10/21 par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu ES budžetā ir konstatēts, ka Komisija nav pienācīgi īstenojusi dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu un ir nepietiekami izmantojusi pa dzimumiem sadalītus datus un rādītājus; jo īpaši uzsver, ka Eiropas Revīzijas palāta paudusi nožēlu par to, ka KLP tiešo maksājumu sistēma “neparedz pozitīvu rīcību sieviešu atbalstam”, un konstatējusi, ka “noteikti ir vajadzīga ienākumu atbalsta, kas lauksaimniekiem piešķirts tiešo maksājumu veidā, dzimumaspekta analīze, tostarp ienākumu sadales un tās saistības ar zemes īpašumtiesībām, atbalsttiesīgo zemi un maksājumu saņēmēju dzimumaspekta analīze”; konstatē, ka, tā kā sievietēm vidēji ir mazākas saimniecības nekā vīriešiem, uz platību balstīta tiešo maksājumu sistēma sievietes lauksaimnieces nenovēršami nostāda neizdevīgākā situācijā; pauž dziļas bažas par to, ka šajā jautājumā nav veikti gandrīz nekādi uzlabojumi ne pašreizējā KLP, ne 2025. gada 16. jūlijā publicētajā projektā;

35. aicina Komisiju un dalībvalstis sekmēt izpratnes veicināšanas kampaņas un spēju veidošanas programmas par sieviešu sociālajām un darba tiesībām, jo īpaši lauku un attālos apvidos, tostarp tiesībām uz sociālo aizsardzību, maternitāti, veselību un darba drošību, lai stiprinātu viņu pilnīgu un informētu līdzdalību ekonomiskajā un sociālajā dzīvē;

Kultūras un amatniecības tradīcijas

36. atzinīgi vērtē kopienas, kas saglabā vietējo mantojumu un tradīcijas un veicina un atbalsta iniciatīvas, kuras uzlabo sieviešu vadītu vietējo lauksaimniecību, kā arī saglabā un veicina tradicionālos amatniecības darbus, ko bieži vien attīsta un uztur vietējās sieviešu apvienības, tostarp lauku sieviešu organizācijas, kultūras grupas, pieminekļi un muzeji; atzīst, ka šīs darbības sniedz būtisku ieguldījumu ekonomikas dažādošanā, kultūras un nemateriālā mantojuma saglabāšanā un ilgtspējīga tūrisma stiprināšanā un

veicina kultūras atzīšanu vietējā kopienā, kas bieži vien ir nepieredzēta un nepietiekami novērtēta lauku ekonomikas dimensija; turklāt uzsver, ka sieviešu aktīva iesaistīšanās šādā praksē stiprina sociālo kohēziju, teritoriālo identitāti un lauku apvidu pievilcību;

37. uzsver sieviešu lauksaimnieču organizāciju un lauku sieviešu apvienību nozīmi, jo tās ir lauku apvidu uzņēmējdarbības, sociālās un kultūras attīstības pamats; aicina strukturāli stiprināt šīs organizācijas un tās iesaistīt dzimumu līdztiesības pasākumu īstenošanā, jo īpaši apmācības un mentorēšanas programmu, veselības aprūpes un jaunuzņēmumu konsultāciju sniegšanā;

38. uzsver tradicionālās amatniecības un vietējās aprites ekonomikas milzīgo potenciālu, jo īpaši attiecībā uz sievietēm nedrošos apstākļos, tostarp vecāka gadagājuma sievietēm, sievietēm ar invaliditāti, migrantēm un nabadzībā dzīvojošām sievietēm; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt starppaaudžu un daudzkultūru uzņēmējdarbību un amatniecībā balstītas vērtības ķēdes, izmantojot apmācības, finansēšanas un redzamību veicinošus pasākumus;

39. uzsver, ka daudzi sieviešu vadīti uzņēmumi lauku apvidos ir nelieli un bieži vien balstās uz vairākām darbībām un lauksaimniecības daudzfunkcionalitāti, piemēram, tie apvieno lauksaimniecību ar tūrismu, amatniecību vai sociālajiem pakalpojumiem; aicina atbalsta programmās skaidri ņemt vērā šīs kombinācijas;

40. uzsver, ka sievietes, iesaistoties tradicionālo apģērbu ražošanā, izšūšanā, aušanā un izmantojot savas zināšanas par vietējiem materiāliem un rakstiem, ko nodod no paaudzes paaudzē, palīdz saglabāt kultūras mantojumu un vienlaikus papildina to ar savu radošumu un inovāciju; atzīst, ka sieviešu ieguldījums ne tikai atbalsta paņēmienus, bet arī iedvesmo jaunās paaudzes novērtēt visdažādākajām sievietēm domātas modes autentiskumu, kvalitāti un identitāti;

41. mudina veicināt mūžizglītības programmas, kas vērstas uz sievietēm lauku apvidos un nodrošina pastāvīgas iespējas atjaunināt zināšanas un apgūt jaunas prasmes; uzsver, ka ir svarīgi oficiāli atzīt iepriekšēju mācīšanos, lai novērtētu pieredzi, kas gūta ārpus formālās izglītības konteksta, un veicinātu integrāciju vai reintegrāciju darba tirgū; iesaka arī īstenot īpašas digitālās iekļaušanas iniciatīvas vecāka gadagājuma sievietēm lauku un attālos apvidos un tālākajos reģionos, lai samazinātu paaudžu un teritoriālo digitālo plaisu, vienlaikus stiprinot viņu autonomiju, sociālo līdzdalību un pilnīgu iekļaušanu digitālajā pārkārtošanā;

42. norāda, ka vietējā līmeņa centieni ne tikai atbalsta senas lauksaimniecības metodes un amatniecību, bet arī kalpo par dinamisku kultūras mantojuma izpausmi, bieži vien apliecinot sieviešu un meiteņu sasniegumus kopienas un cilvēces labā kopumā;

43. uzsver, ka ir svarīgi veicināt mūžizglītības iespējas lauku apvidos, lai veicinātu pozitīvu garīgās veselības standartu vecāka gadagājuma lauku sievietēm;

44. aicina sniegt uzskatāmākus piemērus, kas parāda amatnieku un lauksaimnieku sieviešu talantus un apņēmību, jo šīs kopienas rada unikālus objektus, kas piesaista tūristus, tādējādi radot ilgtspējīgas ekonomiskās iespējas un taustāmus lauku un kultūras mantojuma piemērus;

45. aicina vairāk atbalstīt to, lai tiktu saglabātas gadsimtiem senas amatniecības tradīcijas, piemēram, aušana, izšūšana, podniecība, nerūpnieciskās pārtikas ražošana un pārtikas pārstrāde lauku saimniecībās, kā arī vietējās vērtības ķēdes un agrotūrisms, ko ir veicinājušas daudzas lauku sieviešu vadītas apvienības; atzīst lauku sieviešu organizāciju svarīgo lomu kultūras mantojuma saglabāšanā un sociālās kohēzijas veicināšanā, norādot uz Īrijas sekmīgo pieredzi, piemēram, Īrijas Lauku sieviešu asociācijas un vietējo sieviešu novietņu panākumiem prasmju, kopienas iesaistes un ekonomisko iespēju veicināšanā lauku sievietēm; aicina Komisiju atbalstīt un atzīt šādas iniciatīvas visā ES, lai stiprinātu lauku ekonomiku, saglabātu tradicionālo amatniecību un nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas lauku sievietēm;

46. atbalsta to, lai KLP stratēģisko plānu ietvaros tiktu izveidota īpaša tematiska apakšprogramma sievietēm lauku apvidos, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai līdzekļiem un kas veicina sieviešu nodarbinātību un uzņēmējdarbību, izmantojot iespējas, kas saistītas ar agrotūrismu, "digitālo ciematu" attīstību un ilgtspējīgas lauksaimniecības veicināšanu, uzlabojot lauksaimnieču piekļuvi zemei, kredītiem, finanšu instrumentiem, prasmju attīstībai un profesionālā snieguma pilnveidei, izmantojot apmācības programmas un konsultāciju pakalpojumus, kā arī stiprinot sieviešu līdzdalību vietējās rīcības grupās un teritoriālajās partnerībās, kas izstrādātas saskaņā ar programmu *LEADER*;

47. aicina integrēt lauku sieviešu tekstilražošanu un amatniecību dalībvalstu un reģionālajos ekonomikas attīstības plānos, uzsverot privātā sektora partnerību nozīmi tirgus pieejamības paplašināšanā;

48. aicina Komisiju palielināt salu, attālos un tālākajos reģionos informētību par ES līmenī pieejamajiem finanšu un citiem instrumentiem, kas veicina uzņēmējdarbību, mudinot sievietes šajās teritorijās iesaistīties uzņēmējdarbības projektos un veicinot pašnodarbinātības iespējas;

49. mudina nomaļos salu reģionos popularizēt brīvprātīgus mazo ražotāju marķējumus, lai izceltu produktus, kurus būtiskā mērā ražojušas, pārstrādājušas vai tirgojušas sievietes; ierosina izstrādāt šos marķējumus, jo īpaši saistībā ar kopienas pārstrādes iniciatīvām,

lai stiprinātu sieviešu uzņēmumus vietējās vērtības radīšanā un tirgvedībā; iesaka šādus marķējumus sasaistīt ar pastāvošajiem reģionālajiem zīmoliem un iniciatīvām nolūkā atvieglot to īstenošanu un pieņemšanu;

Lauksaimniecība, zivsaimniecība un agropārtikas piegādes ķēde

50. atzinīgi vērtē lauksaimniecībā un zivsaimniecībā nodarbināto sieviešu izturību un viņu ieguldījumu mūsu sabiedrības apgādē ar pārtiku, vietējās ekonomikas izaugsmē un spēcīgu kopienu veidošanā visā ES, jo īpaši lauku, salu un tālākajos reģionos;

51. uzsver, ka ir pastāvīgi jāveicina sieviešu ieguldījuma lauksaimniecībā un lauku attīstībā redzamība, atzīšana un novērtēšana, tostarp ģimenes saimniecībās; aicina dalībvalstis likvidēt praktiskos šķēršļus sieviešu īpašumtiesībām uz zemi un mantošanai, lai garantētu dzimumlīdztiesīgu piekļuvi zemei, kredītiem, KLP fondiem, kohēzijas politikas fondiem, konsultāciju pakalpojumiem, inovācijas atbalstam un mantošanas tiesībām; uzsver, ka KLP ir ciešāk jāsaskaņo ar dzimumu līdztiesības un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas principiem; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai KLP atbalsta pasākumi piedāvātu mērķtiecīgu un dzimumvērīgu atbalstu sievietēm lauksaimniecēm, tostarp lauksaimniecisko konsultāciju pakalpojumus un norādījumus par arodveselību un drošību, maternitātes un aprūpētāju atvaļinājumu, garīgo veselību un piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem; aicina pārstāvības organizācijas veicināt un uzsvērt sieviešu pārstāvju un runaspersonu iesaistīšanos, jo minētās personas precīzi atspoguļo sieviešu līdzdalību lauksaimniecībā un lauku apvidos; aicina ņemt vērā sieviešu veikto darbu saimniecībā, jo īpaši darbu, ko viņas veic, lai palīdzētu laulātajiem un partneriem, un tādējādi uzlabot viņu darba un tiesību atzīšanu; uzsver, ka, lai gan daudzas sievietes strādā gadiem ilgi, šī vērtīgā pieredze nevainagojas ar darbu vadošā vai svarīgā lēmumu pieņemšanas amatā;

52. uzsver, ka vadošos amatus lauku saimniecībās joprojām galvenokārt ieņem vīrieši, un tas atspoguļo situāciju, ka lauksaimniecības nozarē sievietes visumā ir nepietiekami pārstāvētas vadošos amatos; uzskata, ka šī situācija liecina par steidzamo nepieciešamību pēc valsts politikas un īpašiem instrumentiem, kas veicina sieviešu piekļuvi vadošiem un ar lēmumu pieņemšanu saistītiem amatiem un nodrošina vienlīdzīgas iespējas, sieviešu prasmju atzīšanu un paaudžu maiņas veicināšanu; uzsver, ka sievietēm lauku apvidos, tostarp sievietēm ar invaliditāti, ir būtiska nozīme vietējo kopienu uzturēšanā, veicot gan ekonomiskas, gan sociālas darbības, tomēr viņas joprojām ir nepietiekami pārstāvētas lēmumu pieņemšanas struktūrās; iesaka lauksaimniecības un lauku attīstības atbalsta programmās iekļaut skaidrus mērķrādītājus attiecībā uz vīriešu un sieviešu līdzsvarotu līdzdalību vadošos amatos lauku saimniecībās un primārā sektora organizācijās;

53. norāda, ka daudzi laulātie, kas strādā lauku saimniecībās, nav pienācīgi aizsargāti laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulātā nāves gadījumā; aicina Komisiju un dalībvalstis sadarboties ar lauksaimniecības interešu grupām, lai izstrādātu modeļus, kuros lielāka uzmanība pievērsta sociālajam nodrošinājumam, līdzdalībai uzņēmējdarbībā un mantojuma tiesībām;

54. aicina dalībvalstis vākt pa dzimumiem sadalītus datus par zemes īpašumtiesībām, vadošo lomu ieņēmējiem lauksaimniecībā un sieviešu neformālo ieguldījumu, lai nodrošinātu pilnvērtīgas iespējas sievietēm un strādātu pie pamatotiem politikas lēmumiem, kas atspoguļo sieviešu spēku un talantu; atzinīgi vērtē Komisijas plānu izveidot ES lauksaimniecības zemes novērošanas centru; atzinīgi vērtē komisāra Hansen redzējumā par lauksaimniecību un pārtiku pausto priekšlikumu izveidot Eiropas Zemes novērošanas centru un uzsver, ka šim novērošanas centram ir jāvāc pēc dzimuma sadalīti dati; aicina Komisiju izvērtēt politikas nepilnības, kas sievietēm rada šķēršļus zemes iegādē vai mantošanā, un sniegt politikas ieteikumus, lai tās novērstu; aicina Komisiju ierosināt īpašus pasākumus, kas saskaņā ar KLP paredzēti gados jaunām lauksaimniecēm;

55. aicina Komisiju ierosināt īpašus pasākumus gados jaunu lauksaimnieču un lauksaimniecības pārtikas jomas uzņēmēju atbalstam, tostarp finanšu iniciatīvas, kā arī iniciatīvas, kuru mērķis būtu novērst strukturālos un kultūras šķēršļus, kas kavē piekļuvi zemei un lauku saimniecību pēctecību; uzsver, ka paaudžu nomaiņa ir būtiska, lai saglabātu un attīstītu lauksaimniecisko darbību, kas savukārt nodrošina gan pārtikas nodrošinājumu, gan dinamiskas lauku kopienas; prasa palielināt KLP budžeta daļu, kas piešķirta pasākumiem, kuru mērķis ir īpaši atbalstīt lauksaimnieces, lai veicinātu dzimumu līdztiesību lauku apvidos, un uzlabot sieviešu sociālekonomisko iekļaušanu lauksaimniecībā; jo īpaši aicina Komisiju ierosināt konkrētus pasākumus, kas būtu paredzēti gados jaunām lauksaimniecēm saskaņā ar KLP, jo pašlaik Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda jauno lauksaimnieku shēmā nav iespējams sievietes noteikt par prioritāti;

56. jo īpaši iestājas par to, lai nākamajā KLP budžetā tiktu iekļauti tādi konkrēti pasākumi attiecībā uz gados jaunām lauksaimniecēm, jo īpaši tālākajos reģionos, kuru mērķis ir uzlabot piekļuvi kredītiem, zemei un inovācijai un tādējādi nodrošināt paaudžu maiņu apgabalos, kas ir īpaši neaizsargāti pret lauksaimniecības pamešanu;

57. prasa, lai dalībvalstis, reģionālās un vietējās pašvaldības īpaši informētu, apmācītu un atbalstītu sievietes lauku apvidos, radot viņām iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanas un apspriešanas procesos savās teritorijās, tostarp pašvaldību un skolu valdēs un kooperatīvu vai arodbiedrību padomēs;

58. mudina abos KLP pīlāros noteikt dzimumvērīgus atlases kritērijus un īpašus pasākumus, lai atbalstītu sievietes lauksaimnieces un sieviešu vadītus lauku uzņēmumus, izmantojot nodalītus informēšanas un konsultāciju pakalpojumus;

59. aicina Komisiju, dalībvalstis, reģionālās un vietējās pašvaldības nodrošināt lielāku sociālo un ekonomisko iekļaušanu lauku apvidos, nodrošinot vienlīdzīgas iespējas un sieviešu un visneaizsargātāko grupu aktīvu līdzdalību; uzsver, ka ir svarīgi izmantot ES līdzekļus, lai attīstītu noturīgas, ilgtspējīgas un labi savienotas teritorijas, kas spēj garantēt vispārēju piekļuvi drošām, pieejamām un kvalitatīvām publiskām un privātām precēm un pakalpojumiem, tostarp izglītībai, veselības aprūpei, mobilitātei, digitālajai infrastruktūrai un sociālajiem pakalpojumiem, un aicina dalībvalstis nodrošināt līdzekļu izmantošanu šādā veidā, lai stiprinātu vietējās ekonomikas attīstību un reģionālo kohēziju, lauku apvidu pievilcību un to ieguldījumu visas sabiedrības labklājībā;

60. uzsver, ka laba savienotība lauku apvidos ir būtiska ne tikai ekonomikas attīstībai, bet arī drošībai un veselībai, un norāda, ka uzticami sakaru tīkli var palīdzēt ar dzimumu saistītas vardarbības situācijās, nodrošināt savlaicīgu piekļuvi medicīniskai aprūpei ārkārtas situācijās un uzlabot vispārējo drošību un labbūtību; aicina dalībvalstis to centienos izveidot iekļaujošas un drošas lauku kopienas par prioritāti noteikt ieguldījumus digitālajā un transporta savienotībā;

61. atkārtoti apstiprina, ka tālākajos reģionos ir jāstiprina ar lauksaimniecību, lopkopību, zivsaimniecību, jūrniecības nozari un vidi saistīto profesiju pievilcība, jo īpaši sievietēm, ņemot vērā minēto reģionu organizatorisko lomu ekonomikas, sociālajā un vides līmenī, un pastāvīgs atbalsts jāsniedz jaunākajām paaudzēm;

62. uzsver, ka lielākā daļa lauksaimniecībā izmantoto iekārtu, instrumentu un materiālu ir izstrādāti, pamatojoties uz vidējām vīriešu iezīmēm, tādēļ ir ierobežotas sieviešu iespējas tos izmantot droši un efektīvi; pauž nožēlu par to, ka šis dzimumsensitīva dizaina trūkums veicina pārmērīgās fiziskās prasības sievietēm un attur viņas no lauksaimniecības; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt sieviešu vajadzībām pielāgotu ergonomisku iekārtu un materiālu izstrādi un izplatīšanu;

63. uzsver, ka lauksaimnieka profesija ir jāpadara pievilcīgāka, jo īpaši jaunākajām paaudzēm un sievietēm; uzskata, ka ir būtiski novērst lauksaimniecības kā profesijas stigmatizāciju, un atzīst, ka mūsdienīga lauksaimniecība nozīmē arī uzņēmējdarbību, inovāciju un pievienotās vērtības radīšanu; aicina Komisiju un dalībvalstis savās stratēģijās un iniciatīvās iekļaut pasākumus, ar kuriem darbu lauksaimniecību popularizē kā dzīvotspējīgu un labu izredžu karjeru, kas apvieno tradicionālās un uzņēmējdarbības dimensijas;

Vienlīdzīga piekļuve infrastruktūrai, pakalpojumiem un sociālajai aizsardzībai

64. uzsver, ka vienlīdzīga piekļuve infrastruktūrai un augstas kvalitātes pakalpojumiem, piemēram, ātrdarbīgam internetam, uzticamai un ilgtspējīgai transporta sistēmai, ūdensapgādes pakalpojumiem, bērnu aprūpes un izglītības pakalpojumiem, aprūpes pakalpojumiem vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti, savlaicīga piekļuve svarīgākajiem medicīnas un sociālajiem pakalpojumiem un citiem pamatpakalpojumiem, piemēram, pasta un banku pakalpojumiem, ir būtiska, lai sievietes, kas dzīvo salu, lauku, attālos un tālākajos reģionos, varētu līdzdarboties ekonomiskajā, izglītības un pilsoniskajā dzīvē; atzīst, ka ir svarīgi nodrošināt vietējās skolas lauku apvidos; aicina dalībvalstis apspriesties ar vietējiem iedzīvotājiem par eventuālu valsts skolu slēgšanu un ierosināt derīgas alternatīvas šādos gadījumos; mudina pieņemt dzimumsensitīvu lauku mobilitātes politiku, kas cita starpā nozīmē drošu, uzticamu un cenas ziņā pieejamu sabiedrisko transportu, pieprasījumreakcijas pakalpojumus, drošas pieturas un maršrutus, kā arī pasākumus aizskarošas izturēšanās novēršanai un risināšanai; aicina Komisiju izstrādāt politiku un instrumentus, ar ko nodrošina šo reģionu savienotību, jo īpaši tālāko reģionu gadījumā, izmantojot *POSEI* transporta finansēšanas programmu, lai garantētu tiesības palikt, un radot apstākļus, lai visi, jo īpaši sievietes, varētu palikt šajos reģionos un radīt un paplašināt iespējas izglītības, nodarbinātības un uzņēmējdarbības jomā;

65. atzīst, ka ir svarīgi nodrošināt mājsaimniecības un aprūpes pienākumu vienlīdzīgu sadali, lai panāktu darba un privātās dzīves līdzsvaru, kas vajadzīgs, lai sievietes varētu iesaistīties uzņēmējdarbībā un pašnodarbinātībā; aicina dalībvalstis un reģionālas un vietējās pašvaldības ieguldīt sociālajos uzņēmumos, kooperatīvos un ar aprūpi saistītos uzņēmējdarbības modeļos, kas dod iespējas lauku sievietēm, vienlaikus apmierinot vietējās vajadzības, un nodrošināt pienācīgu bērnu aprūpi, vecāka gadagājuma cilvēku aprūpi un kopienas labbūtību; aicina dalībvalstis īstenot Barselonas mērķrādītājus, nodrošinot, ka minētās vajadzības tiek apmierinātas, veicot ieguldījumus pieejamos un cenas ziņā pieņemamos augstas kvalitātes aprūpes pakalpojumos; atzinīgi vērtē darbības, ko dažas dalībvalstis jau ir veikušas šajā nolūkā, mudina dalībvalstis pilnībā transponēt un īstenot Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu un aicina Komisiju to efektīvi uzraudzīt;

66. uzsver, ka sieviešu uzņēmējdarbība Eiropas kalnainajos un mazapdzīvotajos reģionos palielina šajos reģionos dzīvojošo kopienu dzīvotspēju un palīdz saglabāt kalnu ciematu dzīvīgumu, aizsargāt trauslas ekosistēmas un nodrošināt, ka dzīvei augstkalnu reģionos joprojām ir plašas iespējas un lepnums, kā arī laba piekļuve sievietēm specifiskiem resursiem un pakalpojumiem;

67. norāda, ka sezonālā ekonomika, kas ietver tādas darbības kā ražas novākšana un tūrisms, un iedzīvotāju skaita samazināšanās vēl vairāk palielina sieviešu un meiteņu izolāciju un neaizsargātību; uzsver, ka šo šķēršļu novēršana, nodrošinot labāku savienotību, mērķtiecīgu finansējumu un vietējos atbalsta tīklus, ir būtiska, lai pilnībā atraisītu sieviešu uzņēmēju potenciālu kalnu apvidos;

68. konstatē, ka lauku saimniecību atbalsta pakalpojumu nepietiekamība daudzās dalībvalstīs jo īpaši ietekmē sievietes lauksaimnieces; aicina dalībvalstis stiprināt šos pakalpojumus;

69. aicina Komisiju un dalībvalstis izpētīt jaunas starppaaudžu mājokļu koncepcijas lauku apvidos, kas apvieno mājokļus, aprūpi un kopienas dzīvi jaunām ģimenēm un vecāka gadagājuma cilvēkiem un sniedz jaunus stimulus lauku attīstībai;

70. uzsver, ka ierobežota piekļuve veselības aprūpei, tostarp seksuālās un reproduktīvās veselības tiesībām un pakalpojumiem, un garīgās veselības pakalpojumiem nesamērīgi ietekmē sievietes, kas dzīvo lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos, saasinot pastāvošo nevienlīdzību un apdraudot viņu pamattiesību pilnīgu īstenošanu; uzsver, ka medicīniskās infrastruktūras trūkums, veselības aprūpes speciālistu trūkums un ģeogrāfiskie un transporta šķēršļi rada papildu apgrūtinājumus savlaicīgai pienācīgas aprūpes sniegšanai; aicina dalībvalstis nodrošināt vienlīdzīgu, cenas ziņā pieejamu un savlaicīgu piekļuvi veselības aprūpes pamatpakalpojumiem šajās teritorijās un to nepārtrauktību, veicinot inovatīvus risinājumus, piemēram, mobilās klīnikas, vietējās vienības un telemedicīnu, stiprinot primārās veselības aprūpes klīnikas un attiecīgā gadījumā pārrobežu aprūpes pasākumus, kā arī mērķtiecīgas profilakses programmas, lai garantētu vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un sociālo un teritoriālo kohēziju; turklāt uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt tāda pienācīga psihoemocionālās veselības atbalsta un pakalpojumu pieejamību, kas pielāgoti sieviešu īpašajām vajadzībām šajos reģionos, lai novērstu paaugstināto izolācijas, stresa un izdegšanas risku;

71. atzīst, ka sievietes ar invaliditāti ir nepietiekami pārstāvētas lauku un salu apvidu un tālāko reģionu uzņēmējdarbībā; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka sievietēm ar dažāda veida invaliditāti ir pieejama izglītība, nodarbinātība, lauku uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi, apmācības programmas un tīklu veidošanas pasākumi; uzsver, ka digitālā uzņēmējdarbība un attālināta darba iespējas var būt īpaši vērtīgas sievietēm ar mobilitātes ierobežojumiem ģeogrāfiski izolētos apgabalos; mudina reģionus apmainīties ar paraugpraksi par to, kā pielāgot uzņēmējdarbības atbalstu sievietēm ar invaliditāti; norāda, ka pieejamības uzlabojumi lauku uzņēmējdarbības vidē nāk par labu ne tikai uzņēmējiem ar invaliditāti, bet arī novecojošiem uzņēmējiem un plašākai sabiedrībai;

72. uzsver īpašās ekonomiskās problēmas austrumu pierobežas reģionos, tostarp ierobežotās nodarbinātības iespējas un algu nevienlīdzību; vērš īpašu uzmanību uz augsto sieviešu un jauniešu bezdarba līmeni šajos reģionos, kas ievērojami pārsniedz ES vidējo rādītāju; aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt mērķtiecīgas programmas uzņēmējdarbības atbalstam, atvieglojot gados jaunu lauksaimnieču piekļuvi zemei un finansējumam un nodrošinot KLP un kohēzijas politikas instrumentu efektīvu izmantošanu, lai stiprinātu šo reģionu noturību un attīstību;

73. uzsver, ka joprojām sievietes ir tās, kas galvenokārt uzņemas aprūpes pienākumus neatkarīgi no tā, vai viņas aprūpē slimu radinieku, bērnu vai vecāka gadagājuma cilvēku, un tas pārāk bieži liek viņām uz laiku vai pavisam pārtraukt profesionālo karjeru; uzsver, ka ir jāizstrādā un jādara pieejami cenas ziņā pieņemami un kvalitatīvi pakalpojumi, jo īpaši bērnu aprūpe, lai veicinātu privātās un darba dzīves saskaņošanu, tostarp uzņēmējdarbības projektu turpināšanu;

74. aicina Komisiju un dalībvalstis KLP ietvaros izveidot integrētu vienas pieturas aģentūru ar īpašu sadaļu, kas paredzēta sievietēm lauku apvidos un ir pieejama tiešsaistē; uzsver, ka šajā mehānismā būtu jāiekļauj interaktīva pieejamo finanšu instrumentu karte, standartizētas pieteikumu veidnes un konsultāciju pakalpojumi uzņēmējdarbības plānu un projektu sagatavošanai;

75. uzskata, ka kohēzijas politikai būtu jānodrošina lielākas iespējas sievietēm, kas dzīvo ES tālākajos reģionos, un tai būtu jāveicina dzimumu līdztiesība, kā arī ES dzimumu līdztiesības stratēģijas efektīva īstenošana tālākajos reģionos;

76. uzsver, ka mazās salās sieviešu uzņēmējdarbība sniedz būtisku ieguldījumu sociālajā kohēzijā, ilgtspējā, vietējās identitātes stiprināšanā un ilgtspējīgā attīstībā; norāda, ka telpiski ierobežotais salu un attālo reģionu tirgus ierobežo lauksaimniecības attīstību un netieši arī sieviešu uzņēmējdarbības iniciatīvas šajā jomā un apgrūtina uzņēmējdarbību; šajā sakarībā aicina ES politikas veidotājus un valstu iestādes pievērst šim aspektam uzmanību, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus sievietēm uzņēmējām, kas darbojas salās un attālos lauku apvidos;

77. aicina dalībvalstis nodrošināt efektīvu piekļuvi sociālajai aizsardzībai pašnodarbinātām sievietēm un līdzstrādājošām laulātajām un partnerēm lauksaimniecības un amatniecības mikrouzņēmumos, tostarp pienācīgas pensijas un ar ģimeni saistītu atvaļinājumu, kā arī piekļuvi maternitātes, vecāku un pensijas tiesībām saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru;

Vardarbība

78. nosoda visu veidu dzimumbalstītu vardarbību kā sieviešu pamattiesību pārkāpumu un šķērsli sieviešu autonomijai un ekonomisko iespēju nodrošināšanai, tostarp uzņēmējdarbībā; aicina dalībvalstis par prioritāti noteikt mērķtiecīgu atbalstu, aizsardzības pasākumus un pieejamus resursus no vardarbības cietušām lauku sievietēm, nodrošinot viņu drošību, cieņu un tiesu iestāžu pieejamību, tostarp tām sievietēm, kuras atrodas pēckonfliktu atjaunošanas zonās un ir iesaistītas miera veidošanas centienos; uzsver, ka sieviešu darba raksturs un nosacījumi lauku un salu reģionos, kā arī viņu ģeogrāfiskā izolētība palielina viņu neaizsargātību pret dzimumbalstītu vardarbību; aicina veikt visaptverošu profilaksi, tostarp palielināt informētību par vardarbību ģimenē, ekonomisko, seksuālo un psiholoģisko vardarbību, un nodrošināt piekļuvi pakalpojumiem, piemēram, palīdzības līnijām, atbalsta pakalpojumiem un patversmēm, kā arī efektīvus pasākumus nesodāmības izbeigšanai; uzsver, ka lauku apvidos ir vajadzīgas mērķtiecīgas kampaņas, lai palielinātu informētību par dzimumbalstītu vardarbību un apkarotu to, jo īpaši kopienās, kurās tradicionālās dzimumu lomas un ekonomiskā vai ar ģimeni saistītā atkarība bieži vien liedz sievietēm meklēt palīdzību vai doties prom no vardarbīgiem apstākļiem; atkārtoti aicina ES un visas dalībvalstis ratificēt, īstenot un pienācīgi finansēt Stambulas konvenciju un nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi pakalpojumiem sievietēm lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos;

79. uzsver, ka vardarbības ģimenē situācijās ir svarīga piekļuve konfidenciāliem pakalpojumiem lauku kopienās un sieviešu un bērnu piekļuve sieviešu patversmēm; atgādina par Stambulas konvencijā paredzēto standartu, saskaņā ar kuru sieviešu patversmēm jāspēj uzņemt viena ģimene uz 10 000 iedzīvotāju; pauž nožēlu par to, ka piekļuve šādām patversmēm lauku apvidos ir ierobežota; aicina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības specializētām sieviešu organizācijām nodrošināt pietiekamu finansiālo atbalstu un resursus, ar kuriem var izveidot un pārvaldīt šādas patversmes un panākt to pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību skartajās teritorijās; mudina dalībvalstis un vietējās iestādes aktīvi veicināt respektēšanas, cieņas un savstarpējas sapratnes kultūru, galveno uzmanību pievēršot iespēju nodrošināšanai lauku un neaizsargātām kopienām, ko veido sievietes un meitenes; uzsver, ka atklāts dialogs, uz cietušajiem vērsta dalīšanās pieredzē, kolektīva atbildība par vardarbības novēršanu un pozitīvas izglītības iniciatīvas var sekmēt empātiju un kolektīvu dziedināšanu;

80. aicina dalībvalstis atbalstīt tādu pieminekļu vai memoriālu izveidi, kas veltīti sieviešu vēsturiskajām sāpēm un ciešanām pēckara konfliktos, tostarp attiecībā uz noziegumiem, kas izdarīti ģeogrāfiski neaizsargātās teritorijās, piemēram, lauku apvidos;

81. mudina ieviest pasākumus, ar ko atbalsta vardarbībā cietušo ekonomisko neatkarību, tostarp mērķtiecīgu apmācību, darbā

iekārtošanu, uzņēmējdarbības stipendijas un mikrokredītus, lai viņas varētu droši ienākt vai atgriezties darba tirgū;

82. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka, īstenojot Direktīvu (ES) 2024/1385 par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu[20], tiek pilnībā ņemtas vērā cietušo īpašās vajadzības lauku un salu apvidos; uzsver, ka ir svarīgi valsts transponēšanas pasākumos iekļaut lauku teritorijām svarīgus apsvērumus; mudina dalībvalstis izmantot ES finansēšanas instrumentus, tostarp kohēzijas politiku un lauku attīstības līdzekļus, lai atbalstītu centienus novērst ar dzimumu saistītu vardarbību, tostarp izstrādāt mērķtiecīgas stratēģijas, ar kurām tiktu nodrošināts, ka vardarbības upuriem šajos apvidos ir vienlīdzīga piekļuve tiesu iestādēm, aizsardzībai un atbalstam, tostarp, izmantojot mobilas cietušo atbalsta vienības, lauku palīdzības tālruņus, kopienā balstītus pakalpojumus un izpratnes veicināšanas kampaņas, kas būtu pielāgotas lauku iedzīvotājiem; uzsver, ka nolūkā atvieglot ziņošanu un piekļuvi pakalpojumiem ir jāpārvar digitālā plaisa un jāuzlabo infrastruktūra;

83. uzsver, ka to sieviešu statusa neesamība vai mazvērtīgāks statuss, kuras strādā sava laulātā/partnera saimniecībā, veicina viņu ekonomisko atkarību; konstatē, ka zemākam sieviešu nodarbinātības līmenim, šķēršļiem zemes mantošanai vai vecākiem piederošas lauku saimniecības pārņemšanai, kā arī ierobežotai piekļuvei kredītiem un finansējumam ir līdzīga ietekme, kā rezultātā palielinās vardarbības ģimenē un ekonomiskas izmantošanas risks;

84. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka sieviešu uzņēmējdarbība lauku, kalnu, pierobežas un salu apvidos un tālākajos reģionos tiek pilnībā atbalstīta saskaņā ar DFS laikposmam pēc 2027. gada; atkārtoti norāda, ka visās DFS programmās ir jāintegrē dzimumu līdztiesības aspekts; uzsver, ka ir jānodrošina, lai ES finansēšanas programmās, piemēram, ERAF, ESF+, Taisnīgas pārkārtošanās fondā, *Interreg* un jo īpaši KLP, kohēzijas politikā, pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" un programmā "Digitālā Eiropa", tiktu iekļauti konkrēti pasākumi, kuru mērķis ir veicināt sieviešu aktīvu līdzdalību, atbalstīt lauku uzņēmumu izveidi un konsolidāciju un veicināt inovāciju un digitalizāciju; turklāt uzsver, ka ir svarīgi atvieglot sieviešu vienkāršotu un efektīvu piekļuvi ES līdzekļiem, aptverot ne tikai lauksaimniecības uzņēmumus, bet arī kooperatīvus, vietējās apvienības un sieviešu vadītus kopienu projektus, lai stiprinātu teritoriālo kohēziju, dzimumu līdztiesību un lauku un salu teritoriju un tālāko kopienu ekonomisko dzīvotspēju; šajā sakarībā aicina Komisiju un dalībvalstis uzlabot tādu

---

20 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1385 (2024. gada 14. maijs) par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu (OV L, 2024/1385, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

finansējuma iespēju pamanāmību un pieejamību, kas īpaši paredzētas sievietēm lauku apvidos, un šajā nolūkā cita starpā izmantot mērķtiecīgas informācijas un reklāmas kampaņas, kuru mērķis ir palielināt informētību un ieviešanu; atzinīgi vērtē EIB neseno paziņojumu par ilgtspējas izpratnes garantiju satvara paplašināšanu, iekļaujot tajā divus jaunus sociālos mērķus — dzimumu līdztiesību un sieviešu ekonomisko iespēju palielināšanu —, kas ir solis uz priekšu dzimumu dimensijas integrēšanā finansējumā;

85. stingri iebilst pret kohēzijas politikas finansējuma centralizāciju, jo atbalsts sievietēm, izmantojot kohēzijas politikas līdzekļus, tad būtu atkarīgs no valstu valdību labās gribas un piešķīruma, nevis tiktu piešķirts reģionālā līmenī; šajā sakarībā aicina Komisiju un dalībvalstis ievērot daudzlīmeņu pārvaldības un vietējiem apstākļiem pielāgotu risinājumu principus, kā arī partnerības principu, kā noteikts Līgumos;

86. atbalsta Komisijas stratēģiju attiecībā uz uzkrājumu un ieguldījumu savienību un iekļaujošu finanšu instrumentu izveidi un paplašināšanu, kas ietver marķētu ES ieguldījumu uzkrāšanas kontu, nolūkā palielināt un atvieglot ES uzņēmumu piekļuvi finansējumam; aicina izveidot pielāgotu ieguldījumu uzkrāšanas kontu, kas būtu īpaši paredzēts sievietēm, kuras dzīvo trūcīgos apgabalos;

87. atzinīgi vērtē visus piemērus, kas godina lauksaimnieču apņēmību un veicina informētību par ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi, kura sakņojas Eiropas tradīcijās;

88. uzsver, ka politikā, kas veicina sieviešu uzņēmējdarbību lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos, ir jāīsteno intersekcionāla pieeja, kurā atzīst, ka sieviešu pieredzi un piekļuvi iespējām veido daudzi un dažādi faktori;

89. uzsver, ka dažādās ES iniciatīvas un ES finansēšanas shēmas ir jāizstrādā un jāīsteno, izmantojot intersekcionālu pieeju, kurai atbilstīgi novērš daudzos un savstarpēji papildinošos šķēršļus, ar kuriem saskaras sievietes, un nodrošinot, ka neviena sieviete uzņēmēja netiek atstumta vai atstāta bez pienācīga atbalsta;

90. uzsver, ka, lai uzlabotu sieviešu piekļuvi finansējumam, ir svarīgi mobilizēt visus finanšu sistēmas dalībniekus, un šajā nolūkā mudina izveidot Eiropas hartu vienlīdzīgas piekļuves finansējumam sekmēšanai;

91. atkārtoti norāda, ka ES ir jāpieņem visaptveroša un integrēta stratēģija sieviešu uzņēmējdarbībai lauku un salu apvidos un tālākajos reģionos, nosakot skaidrus mērķus, izmērāmus mērķrādītājus un koordinētus pasākumus dažādos ES finansēšanas instrumentos; prasa šai stratēģijai piešķirt īpašus, stabilus un pienācīgus finanšu resursus, kā arī īpašus finansēšanas mehānismus, kas pielāgoti šo teritoriju īpatnībām, lai nodrošinātu vienlīdzīgu

piekļuvi, veicinātu inovāciju un digitalizāciju un stiprinātu ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, kā arī nodrošinātu pienācīgu atbalstu no dalībvalstīm;

92. uzsver programmas *LEADER* un sabiedrības virzītas vietējās attīstības pasākumu ieguldījumu dzimumu līdztiesībā un iespēju nodrošināšanā vietējā līmenī; aicina saglabāt, pastiprināt un norobežot šīs pieejas, nodrošinot vienkāršotu piekļuvi sieviešu vadītām iniciatīvām;

93. aicina ES un dalībvalstis apkarot sieviešu tirdzniecību un piespiedu prostitūciju, izmantojot visaptverošu stratēģiju, kas ietver novēršanu, efektīvu kriminālvajāšanu, pārrobežu sadarbību un palīdzību cietušajiem un viņu aizsardzību; uzsver, ka sievietēm ir jāspēj pašām izlemt, kādu darbu viņas veic;

°

° °

94. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.